

**คู่มือจริยธรรม
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ
และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ**

**คู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับ
ว่าด้วยจรรยาข้าราชการ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ**

**กรมสอบสวนคดีพิเศษ
กระทรวงยุติธรรม
www.dsi.go.th**

คำนำ

เพื่อให้การบริหารราชการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ สอดคล้องกับการบริหารราชการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ประชาชน รวมทั้งเพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่สังคมและผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และสอดคล้องกับคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ๕๘๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงได้รวบรวมคู่มือจริยธรรมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙ และคู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารราชการและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ

ดังนั้นคู่มือฉบับนี้ จึงถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นกรอบมาตรฐาน และเป็นเครื่องมือกำกับควบคุมในการปฏิบัติและประพฤติตนของข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตุลาคม 2557

สารบัญ

คำนำ

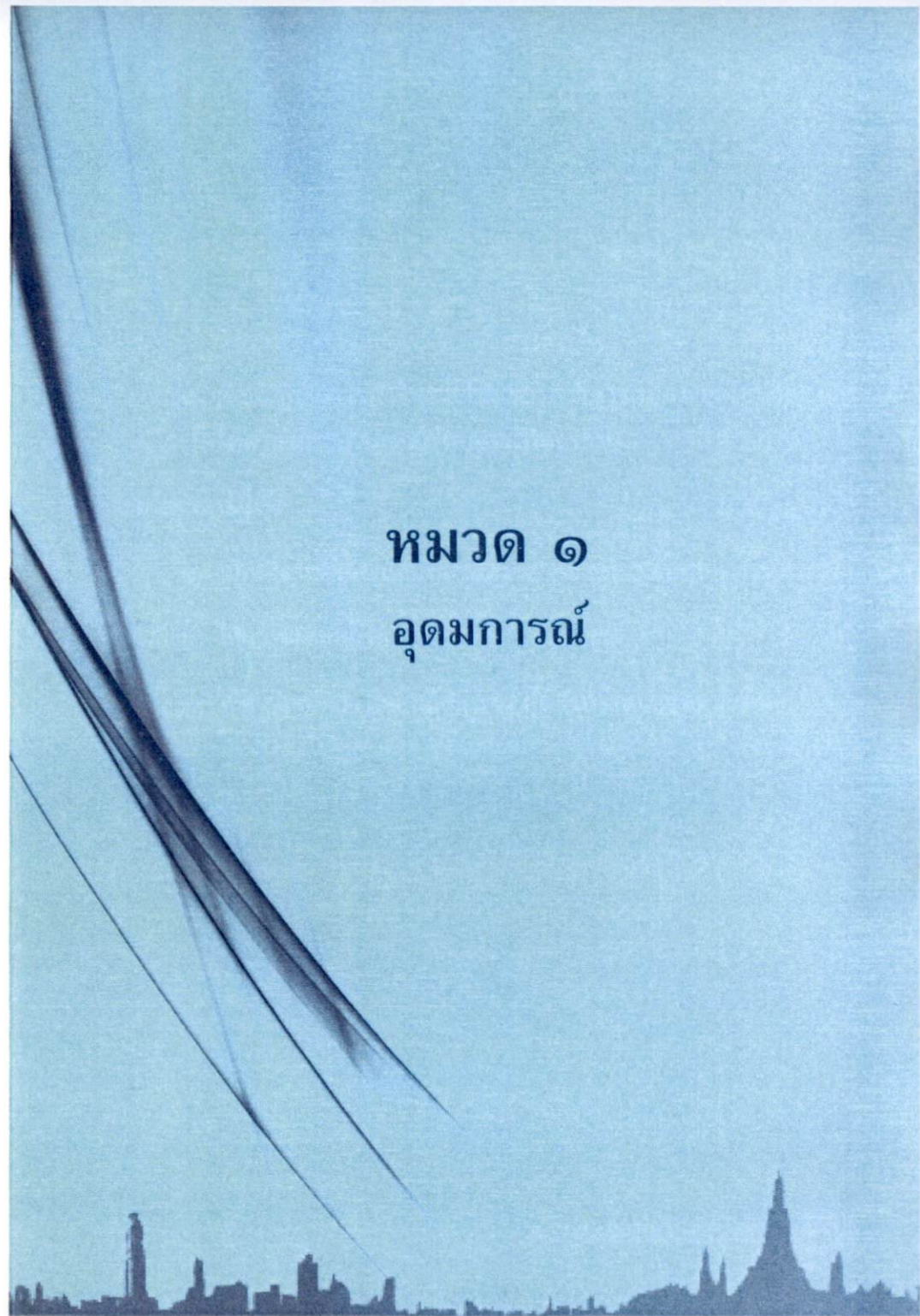
คู่มือจริยธรรมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ

หมวด ๑	อุดมการณ์	๕
หมวด ๒	คุณธรรม	๑๑
หมวด ๓	จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ	๑๕
หมวด ๔	จริยธรรมในการสืบสวน สอบสวน	๒๗
หมวด ๕	จริยธรรมต่อผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา	๓๕
หมวด ๖	จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน	๔๕
หมวด ๗	จริยธรรมในการดำรงตน	๕๓

ภาคผนวก

	ภาคผนวก	๖๑
	คำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ ๕/๒๕๔๘	๖๓
	เรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ กรมการสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม	

หมวด ๑
อุดมการณ์

-
๑. ต้องปฏิบัติภารกิจในการใช้มาตรการทางกฎหมายกับประชาชน โดยรอบคอบ เสมอภาคและเป็นธรรม

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนด้วยความสุขุม รอบคอบ ระมัดระวัง
- ๒) ให้ความเสมอภาค เท่าเทียมแก่ประชาชน
- ๓) ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและบุคคลทุกคน

๒. ต้องผดุงไว้ซึ่งเกียรติภูมิของวิชาชีพ โดยมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม
- ๒) รักษาเกียรติภูมิในสถานภาพที่ตนดำรงอยู่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นสำคัญ
- ๓) ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพ
- ๔) มีสัจจะ มีสติ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ทับซ้อน ไม่แสวงหาประโยชน์ใดๆ จากการปฏิบัติหน้าที่
- ๕) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใดๆ
- ๖) มุ่งประโยชน์ของชาติและประชาชนเหนือสิ่งอื่นใด

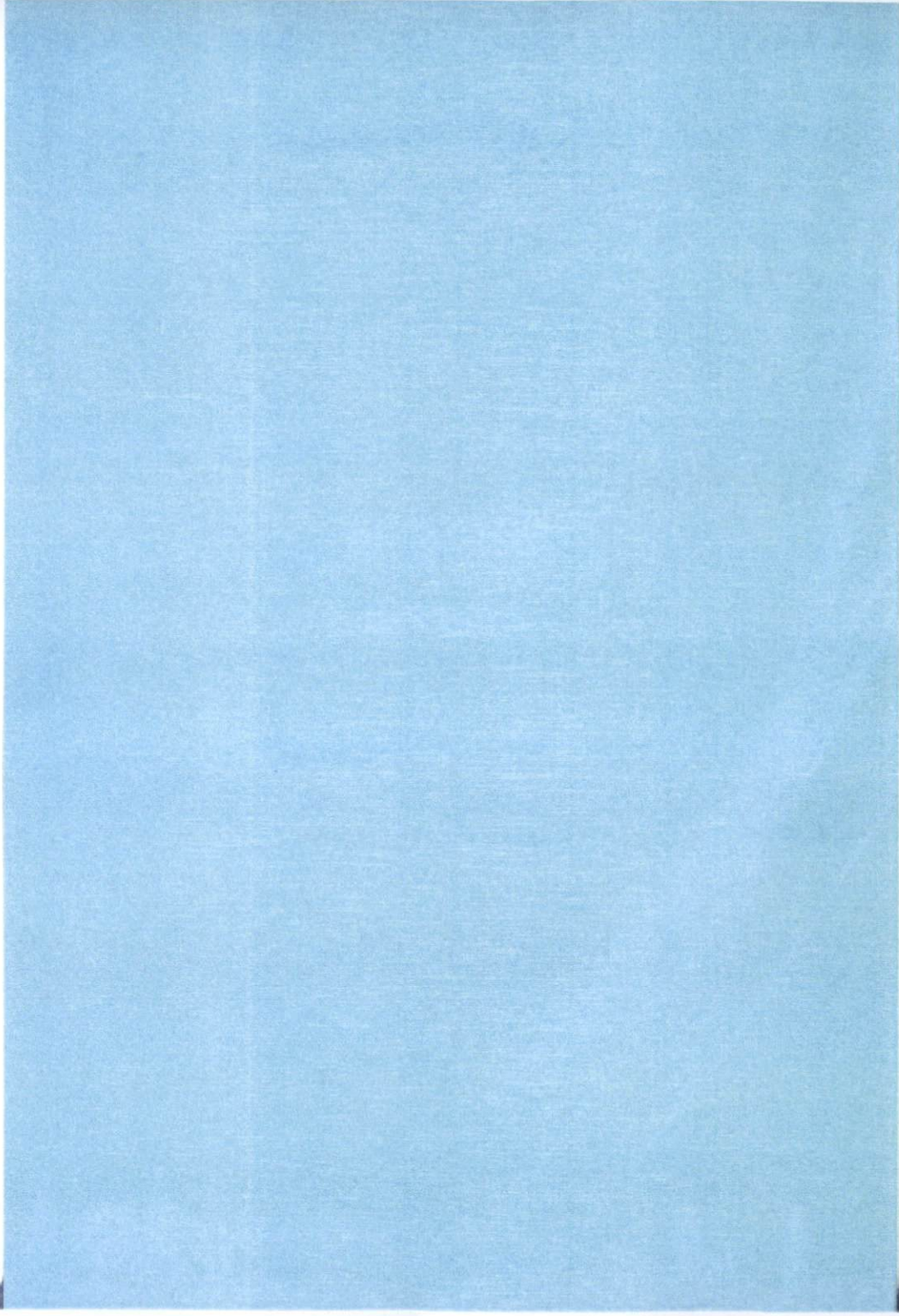
๓. ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบ กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และไม่เลือกปฏิบัติ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ซื่อสัตย์ สุจริต
- ๒) โปร่งใส ตรวจสอบและตอบคำถามได้
- ๓) เป็นกลางในการรวบรวมพยานหลักฐานในการปฏิบัติงานและไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลใดๆ
- ๔) ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องโดยเคร่งครัด มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานแม้จะทำให้ตนลำบากหรือเสียผลประโยชน์

หมวด ๒

คุณธรรม

-
๔. พึงตระหนักว่าตนมิได้มีหน้าที่เพียงดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมารับโทษตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้องช่วยเหลือผู้บริสุทธิ์มิให้ต้องได้รับโทษด้วย

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงระลึกเสมอว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์
- ๒) มุ่งสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เพื่อนำผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษ
- ๓) ให้โอกาสและสนับสนุนผู้ถูกกล่าวหาได้แสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน

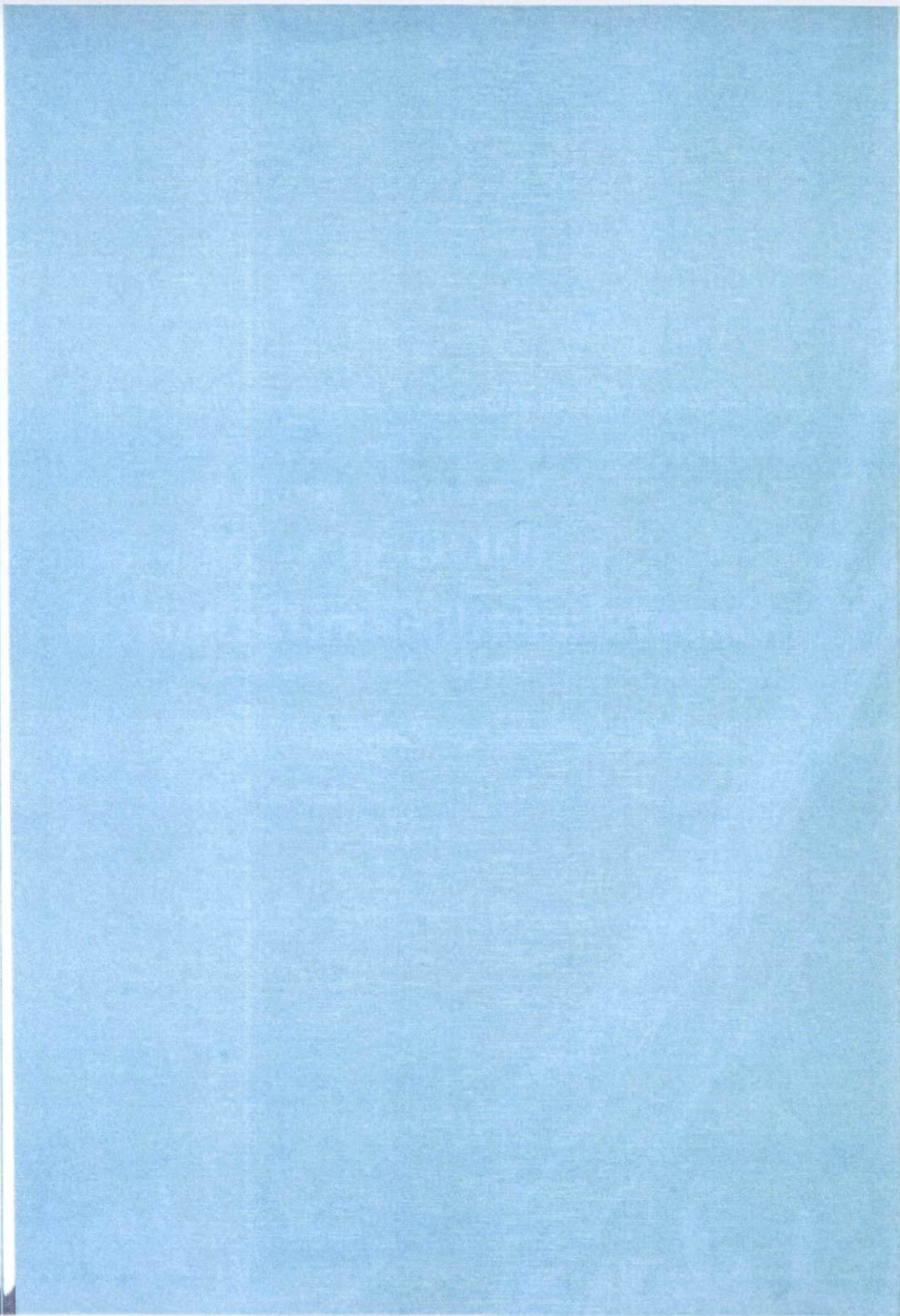

๕. พึงเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนโดยเคร่งครัด และไม่ปฏิบัติกรใด ๆ ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยไม่จำเป็น

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างถ่องแท้
- ๒) ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ
- ๓) พึงระลึกถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของประชาชนอย่างเท่าเทียมทุกหมู่เหล่า
- ๔) ไม่ล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทุกประการ

หมวด ๓ จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

-
๖. พึงคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศ ความเป็นอยู่ส่วนตัว เสรีภาพในเคหสถาน การสื่อสาร การนับถือศาสนาและการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ รวมถึง การปกป้องคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้วย

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน
- ๒) ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงชื่อเสียงเกียรติยศของประชาชน
- ๓) ไม่ละเมิดความเป็นอยู่ส่วนบุคคลของประชาชน
- ๔) ให้โอกาสในการสื่อสารแก่ประชาชนภายใต้กฎหมาย
- ๕) ส่งเสริมการนับถือศาสนาด้วยความศรัทธา เชื่อมั่นว่า ทุกศาสนา สอนให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี
- ๖) ตระหนักถึงสิทธิในการชุมนุมเพื่อหารือในแนวทางแก้ปัญหาของประชาชนโดยสงบและปราศจากอาวุธ
- ๗) ปกป้องคุ้มครองสาธารณชนให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๗. พึงมีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน หากไม่สามารถให้การบริการที่ประชาชนร้องขอได้ ต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบทันที พร้อมกับหาทางช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำตามสมควร มิใช่เพียงบอกปิด อ้างข้อขัดข้องทางระเบียบให้รอคอยหรือให้มาติดต่อใหม่เท่านั้น

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) มีจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน
- ๒) บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจและใช้กิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน
- ๓) ปฏิบัติต่อประชาชนที่มาติดต่อ ด้วยความเป็นมิตรมีไมตรีจิตช่วยเหลือเอื้ออาทร
- ๔) อำนวยความยุติธรรม ปฏิบัติตนเป็นกลางและไม่เลือกปฏิบัติ
- ๕) ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

๘. พึงรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารของทางราชการตามสิทธิที่ประชาชนจะพึงได้รับและปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความจริงใจ เมตตากรุณาและมีอัธยาศัยให้เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาของประชาชนทั่วไป

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ๒) บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ และให้เป็นไปตามแนวทางกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร
- ๓) จัดทำข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทุกระดับเข้าถึง
- ๔) มีความเมตตาและเปี่ยมไปด้วยอัธยาศัยเป็นนิจ

๙. พึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ รอบคอบขยัน
หมั่นเพียร เสียสละ อุตุนและมีสติสัมปชัญญะ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถและรวดเร็ว
- ๒) มีความขยันหมั่นเพียร
- ๓) มีความเสียสละ อุตุน และครองสติอย่างมั่นคง

๑๐. พึ่งอุทิศเวลาแก่ทางราชการ โดยปฏิบัติงานตรงตามเวลา
และไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจหรือเพื่อประโยชน์
ส่วนตัว

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) อุทิศเวลาในการปฏิบัติราชการอย่างเต็มกำลัง
- ๒) ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติหน้าที่
- ๓) ไม่ใช้เวลาราชการไปประกอบธุรกิจส่วนตัว
- ๔) บริหารจัดการเวลาของตนให้เกิดประโยชน์และคุณค่าสูงสุด
ต่อราชการ

๑๑. พึงปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย มีความเที่ยงตรง
ทำงานด้วยความมองอาจ มุ่งมั่น มุมานะ โดยไม่เกรงกลัว
ต่ออิทธิพลใดๆ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติหน้าที่โดยเน้นการใช้กฎหมายด้วยความชอบธรรม
- ๒) มีจิตคำนึงถึงพื้นฐานความเที่ยงตรง
- ๓) มีความมองอาจ มุ่งมั่น และมุมานะ
- ๔) กล้าคิดกล้าทำโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลใดๆ

๑๒. พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ มีความ
อดกลั้น ยึดมั่นในศีลธรรม และมีความเชื่อมั่นที่จะกระทำ
ในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความรู้ ความสามารถ
- ๒) มีความอดกลั้นและยึดมั่นในศีลธรรม
- ๓) มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองคลองธรรม

๑๓. พึงกระทำแต่การอันสุจริต อีกทั้งจะต้องคัดค้านและต่อต้านการกระทำอันทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงกระทำการอันสุจริตทุกประการ
- ๒) ต้องคัดค้านและต่อต้านการกระทำอันทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง
- ๓) ต้องป้องกันและปราบปรามการกระทำอันทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑๔. รักษาความลับของทางราชการโดยเคร่งครัด

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย เกี่ยวกับ การรักษาความลับของทางราชการ
- ๒) รักษาความลับในการดำเนินคดี ไม่แพร่งพรายข้อมูลความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด
- ๓) ห้ามนำความลับของทางราชการไปแสวงหาประโยชน์

๑๕. พึงรักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดเผยข้อมูล และพยานหลักฐานจะกระทำได้อต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่และ เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้นและต้องระลึกระลึกเสมอว่าการเปิดเผย ข้อมูลและพยานหลักฐานอาจเป็นอันตรายหรือเกิดความ เสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้อง

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงรักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
- ๒) เปิดเผยข้อมูลและพยานหลักฐานต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่ตาม กฎหมายเท่านั้น
- ๓) ห้ามเปิดเผยข้อมูลและพยานหลักฐาน ซึ่งอาจเป็นอันตรายหรือ เกิดความเสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้อง

หมวด ๔

จรรยาบรรณในการสืบสวน สอบสวน

๑๖. พึงอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วต่อเนื่องเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเสมอภาค ไม่ให้ความรู้สึกส่วนตัว ความเป็นญาติมิตรหรือศัตรูอำภิส ผลประโยชน์หรืออคติใด ๆ มามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติหน้าที่ การพิจารณา การสั่งการ หรือการมีความเห็นทางคดี รวมทั้ง ไม่ใช่ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในวิชาชีพสืบสวนไปในทางมิชอบ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วต่อเนื่อง เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเสมอภาค
- ๒) ให้โอกาสผู้เสียหาย ผู้กล่าวโทษ ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา แสดง ความบริสุทธิ์อย่างเท่าเทียมกัน
- ๓) พิจารณา สั่งการและมีความเห็นทางคดีโดยปราศจากอคติและไม่ นำความรู้สึกส่วนตัว ความเป็นญาติ มิตร หรือศัตรู มามีอิทธิพล เหนือการปฏิบัติหน้าที่
- ๔) ไม่นำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เป็นผลเสียในทางคดีแก่คู่ความ หรือประชาชน

๑๗. พึงมุ่งมั่นในการค้นหาความจริงด้วยความซื่อสัตย์ กล่าวหาญ
อุตสาหะพากเพียร อดกลั้น อดทน ไม่ยอมจำนนต่อความยาก
ความลำบากตรากตรำ และอุปสรรคทั้งปวงในการสืบสวน
สอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง เพื่อพิสูจน์ความผิด และ
อำนวยความยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงระลึกเสมอว่าการค้นหาความจริงและการได้มาซึ่งความจริง
โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นหัวใจของการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
- ๒) สำนั้กนำในเรืองความเสียสละ ความอดทนและความรับผิดชอบ
ในหน้าที่
- ๓) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ โดยยึดถือความถูกต้อง กล่าวคิด
กล่าวพูด และกล่าวทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- ๔) ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบและอุทิศตน พุ่มเท
สติปัญญา ความรู้ ความคิด อย่างเต็มที่
- ๕) กระทำการโดยชอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง โดยไม่ย่อท้อ
ต่ออุปสรรคทั้งปวงในการสืบสวนสอบสวน
- ๖) มีความรอบรู้ในการสืบสวนสอบสวนและการรวบรวมพยาน
หลักฐาน เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้วยความเป็นธรรม

๑๘. พึงระลึกเสมอว่า การสืบสวนสอบสวนจะต้องกระทำตามที่
กฎหมายบัญญัติโดยเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการแฝงตัว การ
เข้าไปในเคหสถาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การตรวจค้น ทั้ง
ต้องไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ชีวิตและ
ความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลโดยไม่มีเหตุอันควร

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) สืบสวนสอบสวนให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยเคร่งครัด
และไม่ละเมิดหรือกระทบสิทธิเสรีภาพ ชีวิตและความมั่นคง
ปลอดภัยของบุคคล
- ๒) การแฝงตัว การเข้าไปในเคหสถาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
และการตรวจค้นต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและเหมาะสม

๑๙. พึงระลึกเสมอว่าในการเข้าจับกุมจะต้องแสดงตนและจะต้องปฏิบัติด้วยความละมุนละม่อม ไม่ใช่กำลังบังคับหรือใช้อาวุธโดยไม่จำเป็นอย่างเด็ดขาด เว้นแต่ผู้ที่จะถูกจับมีพฤติกรรมขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หลบหนีหรือจะหลบหนีจึงจะใช้กำลังหรืออาวุธได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติกรรม

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) การเข้าจับกุม จะต้องแสดงตนและจะต้องปฏิบัติด้วยความละมุนละม่อม
- ๒) ไม่ใช่กำลังบังคับหรือใช้อาวุธโดยไม่จำเป็นอย่างเด็ดขาดเว้นแต่ผู้ที่จะถูกจับมีพฤติกรรมขัดขวางหรือจะขัดขวาง การจับ หลบหนีหรือจะหลบหนี
- ๓) หากมีการใช้กำลังหรืออาวุธ ให้ใช้กำลังหรืออาวุธตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติกรรม

๒๐. พึงระลึกเสมอว่าในการสอบปากคำผู้ต้องหาหรือพยานจะต้องไม่ใช่กำลังการข่มขู่ ทรมานหรือวิธีการใดๆ เพื่อบังคับให้ผู้นั้นให้การ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ต้องไม่ใช่กำลัง ข่มขู่ ขู่เชิญ ทรมาน หรือกระทำการใดๆ ที่เป็นการบีบบังคับหรือสร้างความกดดัน ทั้งทางร่างกายและจิตใจในการสอบปากคำผู้ต้องหาหรือพยาน
- ๒) มีความสุภาพ เรียบร้อย และให้เกียรติต่อผู้ต้องหาหรือพยาน

หมวด ๕
จริยธรรมต่อผู้เสียหาย พยาน
และผู้ต้องหา

๒๑. พึงปฏิบัติต่อผู้ต้องหา ผู้เสียหายและพยาน ซึ่งเป็นเด็ก หญิงมีครรภ์ คนชรา ผู้เจ็บป่วย และคนพิการ ด้วยความนุ่มนวล และให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควรแก่กรณี

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติต่อผู้ต้องหา ผู้เสียหายและพยาน ซึ่งเป็นเด็ก หญิงมีครรภ์ คนชรา ผู้เจ็บป่วย และคนพิการ ด้วยความนุ่มนวล สุภาพและ อ่อนโยน
- ๒) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องหา ผู้เสียหายและพยานซึ่งเป็นเด็ก หญิงมีครรภ์ คนชรา ผู้เจ็บป่วย และคนพิการ ตามความเหมาะสม และสมควรแก่กรณี

๒๒. พึงปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานอย่างเสมอภาคปราศจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและดูแลให้ผู้เสียหาย พยาน และครอบครัว ปลอดภัยจากการถูกคุกคาม ช่มชู้หรือแก้แค้น

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติตนต่อผู้เสียหายและพยานอย่างเป็นธรรม เท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ
- ๒) ป้องกันมิให้ผู้เสียหาย พยาน และครอบครัว ถูกคุกคามหรือถูกแก้แค้น
- ๓) ให้ความคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สิน แก่ผู้เสียหาย พยานและครอบครัว

๒๓. พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องแจ้งข้อหาและสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบทันทีเมื่อมีการจับกุม โดยให้ระลึกเสมอว่าสิทธิของผู้ต้องหาที่มีตามรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะต้องจัดให้ผู้ต้องหาได้ใช้สิทธินั้นตามที่บัญญัติไว้

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ต้องแจ้งพฤติการณ์แห่งคดีให้สอดคล้องกับข้อหา อีกทั้งต้องแจ้งสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบทันทีเมื่อมีการจับกุม
- ๒) พึงระลึกเสมอว่า สิทธิของผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒๔. พึงปฏิบัติต่อผู้ต้องหาด้วยความสุภาพ ไม่สันนิษฐานล่วงหน้าว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด ทั้งต้องไม่ปฏิบัติต่อผู้ต้องหาเสมือนเป็นผู้กระทำผิด

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องหาด้วยความสุภาพและสมควรแก่กรณี
- ๒) ไม่แสดงออกโดยท่วงท่า วาจา ใจ หรือวิธีการอื่นใด ที่เป็นการดูถูกหรือดูหมิ่นเหยียดหยามผู้ต้องหา

๒๕. พึงละเว้นการให้คำมั่นหรือข้อเสนอใด ๆ เพื่อชักจูงให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ไม่ให้คำมั่นสัญญา หรือข้อเสนอใดๆ เพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวให้ผู้ต้องหารับสารภาพโดยไม่สมัครใจ
- ๒) ไม่ให้ความหวังหรือส่งเสริมสนับสนุนแก่ผู้ต้องหาในการกระทำผิดกฎและระเบียบ
- ๓) ไม่เอื้ออำนาจให้ผู้ต้องหามีอภิสิทธิ์กว่าผู้ใด

๒๖. พึงให้การดูแลผู้ต้องหาที่อยู่ในการคุมขังให้มีสุขภาพดี ได้รับการตรวจรักษาทันที เมื่อมีอาการเจ็บป่วย และมีให้เกิด กรณีการกระทำทารุณ การทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ให้การดูแลและใส่ใจในสุขภาพของผู้ต้องหาที่ถูกคุมขัง
- ๒) ให้การรักษาพยาบาลผู้ต้องหาที่อยู่ในการคุมขังทันที เมื่อมีอาการ เจ็บป่วย
- ๓) จัดสถานที่คุมขังให้ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย
- ๔) ไม่กระทำการทารุณ ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลด ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อผู้ต้องหา โดยเคารพต่อสิทธิมนุษยชน

๒๗. พึงงดเว้นการนำตัวผู้ต้องหามาปรากฏตัวหรือให้ข่าวต่อ สื่อมวลชนอันเป็นการแสดงว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) พึงงดเว้นการนำตัวผู้ต้องหามาปรากฏตัวต่อสาธารณชน และ สื่อมวลชน
- ๒) ห้ามให้ข่าวที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ต้องหา เว้นแต่เพื่อ ประโยชน์ต่อสาธารณะ
- ๓) ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากการเสนอข่าวในการจับกุมผู้ต้องหา

๒๘. พึงจัดหาลำหรือใช้วิธีการอื่นใด เพื่อช่วยผู้ต้องหาซึ่งไม่อาจพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ ให้เข้าใจและสามารถตอบคำถามในการสืบสวนสอบสวนได้ และหากผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ก็ต้องให้มีโอกาสติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการทูตของตน

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ในการสืบสวนสอบสวนผู้ต้องหาที่ไม่อาจพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้จะต้องจัดหาลำให้เสมอ
- ๒) ในกรณีที่ผู้ต้องหาเป็นชาวต่างชาติให้ประสานงานกับสถานทูตของผู้ต้องหานั้น

หมวด ๖

จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

๒๙. ผู้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติและยึดถือมาตรฐานคุณธรรมและ
จริยธรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยเคร่งครัด เพื่อเป็น
แบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) เป็นผู้ที่มีจิตใจเปิดกว้าง ยึดถือการปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและ
ประชาชนเป็นหลัก
- ๒) ไม่เบียดเบียน ลำเอียง เลือกที่รักมักที่ชังโดยอาศัยความสัมพันธ์
รัก ชอบ ชัง โกรธ กลัว โลก และหลง เป็นเหตุ
- ๓) กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

๓๐. ผู้บังคับบัญชาพึงควบคุมและกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับให้ร่วมกันส่งเสริมคุณธรรมและยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเคร่งครัด

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ควบคุมและกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ๒) พึงส่งเสริมความรักสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี
- ๓) รับฟังความเห็นและเหตุผลของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความสำคัญแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดหลักประสานประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ
- ๔) การใช้อำนาจบังคับบัญชา ต้องอยู่บนหลักความถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส

๓๑. ผู้ใต้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย และรักษาวินัยของทางราชการโดยเคร่งครัด

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา
- ๒) สนับสนุนนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย
- ๓) ชี้แจงท้วงติง ให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้บังคับบัญชา หากเห็นว่าคำสั่งไม่ถูกต้อง ชอบธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ๔) ไม่รายงานข้อมูลอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อมูลที่ควรแจ้งให้ทราบแก่ผู้บังคับบัญชา
- ๕) ผู้ใต้บังคับบัญชาพึงรักษาวินัยของทางราชการโดยเคร่งครัด

๓๒. ฟังให้เกียรติ ใ่ว่างใจ มีไมตรีจิตและเสียสละต่อผู้ร่วมงาน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ อัยการทหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน และโดยถือว่าภารกิจของตน เป็นการช่วยเสริมสร้างให้การปราบปรามการกระทำผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มิใช่เป็นการแข่งขันหรือแย่งชิงอำนาจหน้าที่จากหน่วยงานใดและจะต้องมีการประสานงานกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างดี

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ให้เกียรติ ใ่ว่างใจ มีไมตรีจิตและเสียสละต่อผู้ร่วมงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานด้วยความสุภาพเรียบร้อย ไม่พูดโอ้อวดยกตัว ไม่ลดตัวจนเกินควร ไม่ถือตัวตนเกินงาม
- ๓) ฟังระลึกว่า ภารกิจที่มี เป็นการเสริมสร้างให้การปราบปรามการกระทำผิดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ๔) ทำงานเชิงบูรณาการยึดหลักการประสานราชการด้วยความเข้าใจ อันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓๓. ฟังระลึกเสมอว่าการทำงานสืบสวน สอบสวนในคดีพิเศษ มีลักษณะที่เป็นสหวิชาชีพ จึงต้องมีความใ่ว่างใจซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของประชาชน ตลอดจนบุคคลในกระบวนการยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ให้โอกาสผู้ร่วมงานทำงาน และให้ความใ่ว่างใจซึ่งกันและกัน
- ๒) ยึดความถูกต้องแท้จริง รับฟังความเห็น เคารพในศักดิ์ศรีในวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) สร้างความเชื่อมั่นในงานสืบสวนสอบสวนให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาต่อประชาชน

หมวด ๗
จริยธรรมในการดำรงตน

๓๔. พึงละเว้นการคบหาหรือให้การสนับสนุนผู้กระทำผิดกฎหมาย หรือผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือน ต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ไม่คบหาหรือให้ความสนิทสนมแก่ผู้กระทำผิดหรือผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียต่อศีลธรรมอันดี
- ๒) ละเว้นการกระทำทุจริตแม้จะไม่มีใครผู้รู้เห็น
- ๓) ดำรงตนเป็นผู้มีเกียรติ และมีศักดิ์ศรีเพื่อเป็นที่ยอมรับของประชาชน

๓๕. พึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่วิญญูชนจะให้แก่กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่อราชการ หรือผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกินปกติวิสัยให้คืนเสียแก่ผู้ให้ทันที รวมทั้งต้องดูแลมิให้บุคคลในครอบครัวและบริวารปฏิบัติเช่นนั้นด้วย

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) หลีกเลี่ยงและละเว้นการรับผลประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายระเบียบ ไม่ว่าจะรับทรัพย์สิน เงินทอง ตำแหน่ง หรือผลประโยชน์อื่นใด
- ๒) พึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เห็นแก่อำมิสสินจ้าง
- ๓) ดูแลบุคคลในครอบครัวและบริวารมิให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเช่นนั้นด้วย

๓๖. พึงหลีกเลี่ยงและละเว้นอบายมุขทั้งปวงหรือกระทำการใด ๆ อันนำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและกรมสอบสวนคดีพิเศษ

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ควรหลีกเลี่ยงและละเว้นอบายมุขซึ่งเป็นการผิดต่อศีลธรรมอันดี
- ๒) มีความสะอาดและเกรงกลัวต่อบาป
- ๓) รู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์และความดี
- ๔) จริงใจต่อตนเอง และประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
- ๕) ดำรงตนเป็นข้าราชการที่ดี

๓๗. พึงดำรงตนสมณะ เรียบง่าย เหมาะสมกับฐานะและตำแหน่ง
หน้าที่ พัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ร่วมงานและ
บุคคลทั่วไป

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) มีความเรียบง่าย และไม่ฟุ่มเฟือย
- ๓) ดำรงตนให้อยู่ในความสันโดษ ยินดีตามฐานะความเป็นอยู่
- ๔) พัฒนาบุคลิกภาพให้ดูสง่างาม เป็นที่น่าเชื่อถือ

๓๘. พึงศึกษา ฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นผู้ที่มี
ความรู้ ความสามารถและทันสมัย

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ศึกษาความรู้เพิ่มเติม เพิ่มพูนทักษะ และพัฒนาตนให้มีความรู้
ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ
- ๒) ขยันหมั่นเพียร ริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาการปฏิบัติงานให้ทัน
เหตุการณ์และทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

๓๙. พึงเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของ
ทางราชการ ตลอดจนวินัยของข้าราชการโดยเคร่งครัด เป็น
ผู้ยึดถือหลักจริยธรรมและศีลธรรม ไม่กระทำการใดๆ อัน
กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่และศักดิ์ศรีของตน

แนวทางปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติของ
ทางราชการ
- ๒) ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของข้าราชการโดยเคร่งครัด
- ๓) ยึดมั่นหลักจริยธรรมและศีลธรรม ไม่ทำการใดๆ อันกระทบ
กระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่และศักดิ์ศรีของตน
- ๔) กล้าตัดสินใจในการปฏิบัติงานและใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ

ภาคผนวก

คำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่ ๕/๒๕๔๘

เรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

บทนำ

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมุ่งประสงค์จะปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนควบคู่กับการรักษาความสงบสุขของสังคมและให้ประชาชนได้รับบริการจากทางราชการโดยสะดวกรวดเร็ว กับสร้างมาตรการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและเสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการคดีพิเศษและอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว จึงกำหนดให้มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ดังนี้

หมวด ๔

จริยธรรมในการสืบสวน สอบสวน

ข้อ ๑๖ พึงอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องเป็นธรรม โปร่งใสตรวจสอบได้ และเสมอภาค ไม่ให้ความรู้สึกส่วนตัว ความเป็นญาติมิตร หรือศัตรู อามิสผลประโยชน์ หรืออคติใด ๆ มามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติหน้าที่ การพิจารณา การสั่งการหรือการมีความเห็นทางคดี รวมทั้งไม่ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพสืบสวนไปในทางมิชอบ

ข้อ ๑๗ พึงมุ่งมั่นในการค้นหาความจริงด้วยความซื่อสัตย์ กล่าวหาญาติสาครุฑ พากเพียร อดกลั้น อดทน ไม่ยอมจำนนต่อความยาก ความลำบาก ตรากตรำ และอุปสรรคทั้งปวงในการสืบสวนสอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง เพื่อพิสูจน์ความผิดและอำนวยความสะดวก

ข้อ ๑๘ พึงระลึกระหว่างการสืบสวน สอบสวนจะต้องกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติโดยเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการแฝงตัว การเข้าไปในเคหสถาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การตรวจค้น ทั้งต้องไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ชีวิตและความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลโดยไม่มีเหตุอันควร

ข้อ ๑๙ พึงระลึกระหว่างการเข้าจับกุมจะต้องแสดงตนและจะต้องปฏิบัติด้วยความละมุนละม่อม ไม่ใช้กำลังบังคับหรือใช้อาวุธโดยไม่จำเป็นอย่างเด็ดขาด เว้นแต่ผู้ที่จะถูกจับมีพฤติกรรมขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับหลบหนีหรือจะหลบหนีจึงจะใช้กำลังหรืออาวุธได้ตามความจำเป็นและสมควร แต่พฤติการณ์

ข้อ ๒๐ พึงระลึกระหว่างการสอบปากคำผู้ต้องหาหรือพยาน จะต้องไม่ใช้กำลัง การข่มขู่ ทรมานหรือวิธีการใดๆ เพื่อบังคับให้ผู้นั้นให้การ

หมวด ๕

จริยธรรมต่อผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา

ข้อ ๒๑ พึงปฏิบัติต่อผู้ต้องหา ผู้เสียหาย และพยาน ซึ่งเป็นเด็ก หญิงมีครรภ์ คนชรา ผู้เจ็บป่วย และคนพิการ ด้วยความนุ่มนวลและให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควรแก่กรณี

ข้อ ๒๒ พึงปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และดูแลให้ผู้เสียหาย พยาน และครอบครัวปลอดภัยจากการถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือแกล้ง

ข้อ ๒๓ พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องแจ้งข้อหาและสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบทันที เมื่อมีการจับกุม โดยให้ระลึกระหว่างสิทธิของผู้ต้องหาที่มีตามรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะต้องจัดให้ผู้ต้องหาได้ใช้สิทธินั้นตามที่บัญญัติไว้

ข้อ ๒๔ พึงปฏิบัติต่อผู้ต้องหาด้วยความสุภาพ ไม่สันนิษฐานล่วงหน้าว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด ทั้งต้องไม่ปฏิบัติต่อผู้ต้องหาเสมือนเป็นผู้กระทำผิด

ข้อ ๒๕ พึงละเว้นการให้คำมั่นหรือข้อเสนอใดๆ เพื่อชักจูงให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ

ข้อ ๒๖ พึงให้การดูแลผู้ต้องหาที่อยู่ในการคุมขังให้มีสุขภาพดี ได้รับการตรวจรักษาทันที เมื่อมีอาการเจ็บป่วย และมีให้เกิดกรณีการกระทำทารุณ การทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ ๒๗ พึงงดเว้นการนำตัวผู้ต้องหามาปรากฏตัวหรือให้ข่าวต่อสื่อมวลชน อันเป็นการแสดงว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด

ข้อ ๒๘ พึงจัดหาลำหรือใช้วิธีการอื่นใด เพื่อช่วยผู้ต้องหาซึ่งไม่อาจพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ ให้เข้าใจและสามารถตอบคำถามในการสืบสวน สอบสวนได้ และหากผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ก็ต้องให้มีโอกาสติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการทูตของตน

หมวด ๖

จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

ข้อ ๒๙ ผู้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติและยึดถือมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ ๓๐ ผู้บังคับบัญชาพึงควบคุมและกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับให้ร่วมกันส่งเสริมคุณธรรมและยึดถือปฏิบัติ ตามมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยเคร่งครัด

ข้อ ๓๑ ผู้ใต้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย และรักษาวินัยของทางราชการโดยเคร่งครัด

ข้อ ๓๒ พึงให้เกียรติ ไว้วางใจ มิไม่ตรีจิตและเสียสละต่อผู้ร่วมงาน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ อัยการทหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพ เรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน และโดยถือว่าภารกิจของตนเป็นการช่วยเสริมสร้างให้การปราบปรามการกระทำผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มิใช่เป็นการแข่งขันหรือแย่งชิงอำนาจหน้าที่จากหน่วยงานใดและจะต้องมีการประสานงานกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างดี

ข้อ ๓๓ พึงระลึกละเอียดว่าการทำงานสืบสวน สอบสวนในคดีพิเศษมีลักษณะที่เป็นสหวิชาชีพ จึงต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของประชาชนตลอดจนบุคคลในกระบวนการยุติธรรม

หมวด ๗

จริยธรรมในการดำรงตน

ข้อ ๓๔ พึงละเว้นการคบหาหรือให้การสนับสนุนผู้กระทำความผิดกฎหมาย หรือผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้

ข้อ ๓๕ พึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่วิญญูชนจะให้แก่กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่อราชการหรือผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกินปกติวิสัย ให้คืนเสียแก่ผู้ให้ทันที รวมทั้งต้องดูแลมิให้บุคคลในครอบครัวและบริวารปฏิบัติเช่นนั้นด้วย

ข้อ ๓๖ พึงหลีกเลี่ยงและละเว้นอบายมุขทั้งปวงหรือกระทำการใดๆ อันนำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ข้อ ๓๗ พึงดำรงตนสมณะ เรียบง่าย เหมาะสมกับฐานะและตำแหน่งหน้าที่ พัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป

ข้อ ๓๘ พึงศึกษา ฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและทันสมัย

ข้อ ๓๙ พึงเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ ตลอดจนวินัยของข้าราชการโดยเคร่งครัด เป็นผู้ยึดถือหลักจริยธรรมและศีลธรรม ไม่กระทำการใดๆ อันกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่และศักดิ์ศรีของตน ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัด การปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

โดยครบถ้วนและเคร่งครัด ถือเป็นส่วนสำคัญของการพิจารณาความดีความชอบ แต่หากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมดังกล่าว หากเป็นความผิดทางอาญาให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางอาญา หากเป็นความผิดทางวินัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎ ก.พ. ระเบียบ ก.พ. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มติคณะรัฐมนตรี หรือระเบียบ ข้อบังคับอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย ทั้งนี้ การดำเนินการทางอาญา และการดำเนินการทางวินัยเป็นคนละส่วนกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลตำรวจเอก

(สมบัติ อมรวิวัฒน์)

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

คู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วย จรรยาข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๕๗

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๕ การรักษาจรรยาข้าราชการมาตรา ๗๘ และมาตรา ๗๙ กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติ ตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๓

คู่มือการปฏิบัติข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๓ เทียบเคียงเป็นรัฐธรรมนูญของ ความถูกต้องและความชอบธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ

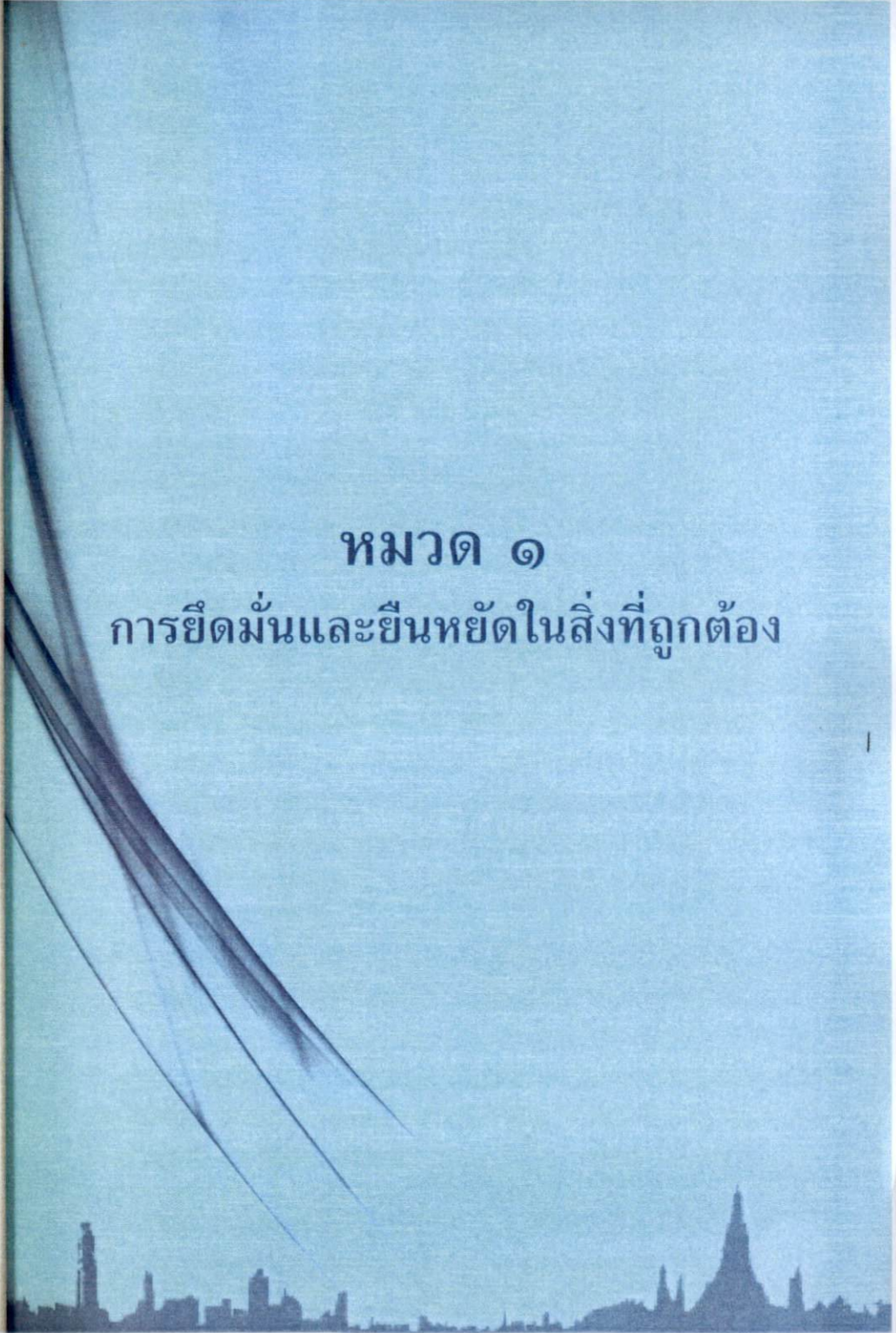
ดังนั้น คู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงถือเป็นแนวปฏิบัติที่เป็น กรอบมาตรฐาน และเป็นเครื่องมือกำกับควบคุมในการปฏิบัติ และประพฤติตนของข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สารบัญ

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ

หมวด ๑	การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	๗๗
หมวด ๒	ความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบ	๘๙
หมวด ๓	การปฏิบัติหน้าที่โดยสามารถตรวจสอบได้	๙๗
หมวด ๔	การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ	๑๐๓
หมวด ๕	มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	๑๑๑
หมวด ๖	ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ	๑๒๑
หมวด ๗	การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๑

หมวด ๑
การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง หมายถึง การมีอุดมการณ์ดำรงตน และมีความกล้าหาญ ประพฤติ ปฏิบัติตามกฎหมายคุณธรรมจรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพและจรรยาข้าราชการ เพื่อรักษาศักดิ์ศรีแห่งความเป็นข้าราชการ ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคและไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลใดๆ

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม ดังนี้

๑.๑ ปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย

แนวปฏิบัติ

๑) ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ รวมทั้ง คำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่ถูกต้องชอบด้วยกฎหมาย ไม่กระทำการใดอันเป็น การหลีกเลียงหรือแสวงหาช่องว่างของกฎหมาย ระเบียบ เพื่อกระทำใน สิ่งที่ไม่ถูกต้อง

๒) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมั่นคง เป็นคนดีและคนเก่ง มีความเที่ยงตรง ซื่อสัตย์ สุจริต ตรงไปตรงมา โดยไม่หวั่นเกรงต่อการข่มขู่ คุกคาม และไม่ยอม ตกอยู่ใต้อำนาจหรือเป็นเครื่องมือ ของผู้ใช้อำนาจหรือผู้มีอิทธิพลใด

๓) ปฏิบัติตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ด้วยความสุขุม รอบคอบ ระมัดระวัง ตอบสนอง ต่อประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญเหนือประโยชน์อื่นใด

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส การตอบสนอง ภาระความรับผิดชอบ นิติธรรม การกระจาย อำนาจ ความเสมอภาค ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ โดยปราศจากอคติ

๒) ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ควบคู่ไปกับจริยธรรม ต้องตีความ ตอบสนองต่อประโยชน์สาธารณะ

๓) พึงระมัดระวังกายใจให้มั่นคง เที่ยงตรง ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลและเป็นเครื่องมือ ของการทุจริตประพฤติมิชอบใดๆ

ตัวอย่าง

๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางตามพยานหลักฐานที่รวบรวมได้ และตามกฎหมายที่กำหนด ไม่ควรใช้ดุลยพินิจเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และต้องทำด้วยความโปร่งใสตามข้อเท็จจริง

๒) คณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ กำลังดำเนินการสอบสวนคดีอยู่แต่ถูกผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอิทธิพลแทรกแซงในการทำงานเพื่อให้บิดเบือนไปให้ประโยชน์กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้ปฏิบัติงานจะต้องยึดหลักตามความถูกต้องและเป็นธรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก

คำแนะนำ

๑) ต้องศึกษากฎหมายและรัฐธรรมนูญตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง และเข้าใจ การปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องถูกต้องตามกฎหมายโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๒) ต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีพิเศษให้ได้มากที่สุดด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม กอปรด้วยจิตสำนึกยึดมั่นในหลักการรักษาผลประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญเหนือประโยชน์ของพรรคพวก เพื่อนพ้อง และต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการหลีกเลี่ยงหรือแสวงหาช่องว่างของกฎหมาย ระเบียบ เพื่อกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องเป็นอันขาด

๓) พึงปฏิบัติหน้าที่โดยเน้นการใช้กฎหมายที่เป็นธรรม การทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา คำนึงถึงเรื่องสายการบังคับบัญชาให้มาก โดยไม่สร้างสายการบังคับบัญชามากกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยจะต้องมีสายการบังคับบัญชา

ที่สั้น มีช่องทางที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถถ่วงดุลกับผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมได้อย่างชัดเจน รวดเร็ว และต้องเร่งสร้างจิตสำนึกของบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ

๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนค้นหาความจริงด้วยความรอบรู้ แนวปฏิบัติ

๑) ศึกษาเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในค้นหาความจริง ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย พัฒนาค้นหาความรู้ความชำนาญทันต่อเหตุการณ์ ใช้ความรู้ความสามารถตามหลักวิชาที่พอยุ่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ละเลยต่อข้อเท็จจริงที่ยังยาก หรือข้อพิจารณาที่เกี่ยวข้อง เมื่อต้องให้คำแนะนำหรือต้องตัดสินใจ

๒) ทุ่มทดสอบปัญญา ความรู้ความคิดที่มีอยู่ในที่ทำงานอย่างเต็มที่ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะประสบการณ์ในการทำงานเพื่อให้ปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

๓) ปฏิบัติงานแสวงหาข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด โดยมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนพิสูจน์ได้อย่างมีอาชีวะ มีความสมบูรณ์และมีน้ำหนักมั่นคงมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความยุติธรรมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความชอบธรรม โดยเป็นที่พึงของประชาชนได้ และรักษาผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องคำนึงถึงกฎหมายระเบียบปฏิบัติที่ถูกต้อง และเป็นไปตามหลักสากล

๒) พึงใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบพยานหลักฐานอย่างละเอียดถี่ถ้วนว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ มิใช่เป็นพยานหลักฐานที่เกิดจากการสร้างขึ้นโดยมีเจตนาบิดเบือนข้อเท็จจริงให้ผิดไปจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญที่จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าและสอบถามจากผู้มีความรู้ด้านนั้นอย่างแท้จริง ไม่ใช่อคติ ความเห็น้อยลำจากการปฏิบัติงาน ปริมาณงานที่มากเกินไปเกินความสามารถ และขาดความรอบคอบในรายละเอียดต่างๆ

ตัวอย่าง

ในการสอบสวนคดีพิเศษเรื่องบุกรุกที่ดินของรัฐจำนวนหลายพันไร่ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษทุกคนจะต้องเตรียมตัวศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำให้เกิดข้อเสียก่อน จากนั้นจึงมาร่วมกันวางแผนงานในการทำคดี และแบ่งแยกงานกันไป ตามความรู้ ความสามารถ ความถนัดและเสมอภาค

คำแนะนำ

๑) ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้และประสบการณ์จากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่มีอาวุโสและมากด้วยประสบการณ์ในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อนำความรู้และประสบการณ์นั้น มาพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ของตนให้มีความรอบรู้ในการปฏิบัติหน้าที่

๒) พึงปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย มีความเที่ยงตรงทำงานด้วย ความมองอาจ มุ่งมั่น รอบคอบ อดทน อย่างมีสติสัมปชัญญะ

๓) พึงระลึกอยู่เสมอว่าการสืบสวนสอบสวนจะต้องทำตามกฎหมายบัญญัติไว้โดยเคร่งครัดและไม่เลือกปฏิบัติ

๑.๓ ประสานการปฏิบัติงาน โดยให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานด้วยความสุภาพเรียบร้อย

แนวปฏิบัติ

๑) ยึดหลักการทำงานเชิงบูรณาการและหลักการประสานงานการปฏิบัติงานที่แจ้ง ทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพนับถือ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่ดูถูกความสามารถของผู้อื่น มีความสุภาพและมีไมตรีจิต

๒) เคารพยกย่องและให้เกียรติซึ่งกันและกันด้วยการรักษามารยาทอันดีงามสำหรับสุภาพชน รู้จักสัมมาคารวะ และมีความอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ

๓) พร้อมเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแล้วใช้เหตุผลและหลักกฎหมายในการตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้อง และเป็นธรรม

๒) ต้องมีการรักษาเวลา ตรงต่อเวลา แบ่งงานกันทำ และมีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

๓) พึงมีกิริยามารยาทที่งดงามและเหมาะสมในการพูดและการแสดงออก

ตัวอย่าง

ในการปฏิบัติงาน นาย ก มักแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา/ผู้มีระดับการศึกษา/ตำแหน่งหน้าที่ การงานฐานะสูงกว่าตน/ผู้ที่ให้ตนได้ โทษตนได้ ด้วยความให้เกียรติและนอบนอบอย่างมากจนเข้าข่ายการประจบสอพลอ แต่กลับแสดงความเย่อหยิ่ง

มีพฤติกรรมไม่ให้เกียรติเพื่อนร่วมงานในระดับเดียวกัน และข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชา

คำแนะนำ

๑) พึงศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งกฎหมายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อนำจุดแข็งของกฎหมายแต่ละฉบับมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับการบังคับใช้กฎหมายให้ได้มากที่สุด อีกทั้งเพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานและการสนธิกำลัง

๒) พึงให้เกียรติผู้บังคับบัญชาตามสายงานและมีความไว้วางใจต่อผู้ร่วมงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานทุกระดับ ไม่กระทำการเป็นการดูถูกศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชา รักษาสัมพันธ์ภาพอันดีในการทำงาน พึงระลึกเสมอว่าการทำงานสืบสวนสอบสวนในคดีพิเศษมีลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ ต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระลึกเสมอว่าในการทำงานต้องรู้จักหลักการประสานงาน มีน้ำใจที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน

๑.๔ ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานสืบสวนสอบสวน ในลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ

แนวปฏิบัติ

๑) สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน เคารพยกย่อง และให้เกียรติแก่ซึ่งกันและกัน

๒) นำจุดแข็งของแต่ละบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานสืบสวนสอบสวนให้มากที่สุด และหลีกเลี่ยงการนำจุดด้อยของแต่ละบุคคลมาเป็นข้อจำกัดในการทำงาน ปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะสหวิชาชีพ โดยนำความรู้ความชำนาญงานมาร่วมกัน ช่วยเหลือกันและทำงานเป็นทีม เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เปิดโอกาสให้บุคลากรสายงานอื่นๆ ได้ทำงานสืบสวนสอบสวนอย่างเท่าเทียมกัน สร้างและพัฒนาบุคลากรสายงานอื่นๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์

ในการทำงานสืบสวนสอบสวน ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีในการสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยการร่วมมือกันทำงานแบบเอื้ออาทร โดยพิจารณาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะของข้าราชการแต่ละคนให้เหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องค้นหา ส่งเสริม วรรณคดีและกระตุ้นให้ทุกคนมีจิตสำนึกในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีให้เกิดขึ้น

๒) ต้องแบ่งงานเพื่อให้โอกาสผู้ร่วมงานทำงานอย่างลักษณะที่เป็นสหวิชาชีพ และมีกฎเกณฑ์ในการทำงานร่วมกัน ใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่มีช่วยเหลือกัน ตลอดทั้งการรับฟังความเห็นของบุคคลอื่นอย่างมีเหตุผล

๓) พึงหลีกเลี่ยงการกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการดูถูกเหยียดหยามบุคลากรสายงานอื่นๆ และหลีกเลี่ยงการนำจุดอ่อนของบุคลากรสายงานอื่นมาเป็นข้อจำกัดในการทำงานสืบสวนสอบสวน

ตัวอย่าง

๑) ผู้บังคับบัญชาากล่าวปฏิเสธต่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ/เจ้าหน้าที่คดีพิเศษกลุ่มหนึ่งอย่างบ่อยครั้งว่า “คดีนี้ยุ่งยากซับซ้อน คุณทำไม่ได้หรอก” แม้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ/เจ้าหน้าที่คดีพิเศษกลุ่มดังกล่าวขอทำงานอีกไม่เกี่ยงแม้เป็นงานธุรการก็ได้ แต่ก็มีได้รับคำตอบแต่อย่างใด พฤติการณ์เช่นนี้ไม่ควรเกิดขึ้นกับการทำงานในลักษณะที่เป็นสหวิทยาการ การสร้างวัฒนธรรมที่ถูกต้อง คือ ต้องมอบหมายงานให้ทำแล้วให้มีพี่เลี้ยงดูแลโดยใกล้ชิด เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำการทำงาน ซึ่งในบางครั้งต้องปล่อยให้ทำงานไปโดยลำพังและเข้าไปตรวจสอบให้คำแนะนำเป็นครั้งคราว

๒) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าชุดคดีพิเศษขอความร่วมมือจากบุคคลที่มาจากหลากหลายวิชาชีพให้เข้าร่วมในทีมสืบสวนสอบสวน ทำให้เกิดการระดมความคิดที่มาจากหลายมุมมอง และบุคคลจากหลากหลายอาชีพสามารถให้ความรู้ คำแนะนำเฉพาะทางในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับใช้กับงานได้

คำแนะนำ

๑) ทำงานในลักษณะที่เป็นสหวิชาชีพ แต่ละบุคคลที่เข้ามาร่วมทำงานเป็นทีมนั้นทุกคนต้องสามารถเป็นผู้นำและผู้ตามในขณะเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นหรือภารกิจในแต่ละเรื่อง ดังนั้น ทุกคนควรศึกษาและเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานเกี่ยวกับความขัดแย้ง การบริหารงานบนความเสี่ยง และบนพื้นฐานความซื่อสัตย์สุจริต

๒) “การสร้างคน” คือ การให้โอกาสคนในการทำงานเพื่อสร้างสมประสบการณ์และพัฒนาความก้าวหน้าไปสู่การเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษอย่างมืออาชีพ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ยอมรับ และเชื่อถือในความสามารถของแต่ละบุคคลและแบ่งงานกันทำตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

๓) มีมาตรฐานในการประเมินความรู้ความสามารถของบุคลากรในด้านต่างๆ ให้โอกาสผู้ร่วมงานทำงานและให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สร้างกรอบความคิดว่าการทำงานสืบสวนสอบสวนที่จะประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและต้องทำงานเป็นทีม

๑.๕ มีจิตสำนึกในการอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติหน้าที่นั้นมิใช่เพียงดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้องช่วยเหลือผู้บริสุทธิ์มิให้ต้องได้รับโทษ

๒) ปฏิบัติหน้าที่โดยมีจิตสำนึกและหลักการตามกฎหมายเพื่อประโยชน์แห่งการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ให้บริการประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ ใช้กิริยาวาจาที่สุภาพอ่อนโยน เมื่อเห็นว่าเรื่องใดที่ไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ควรชี้แจงเหตุผลหรือแนะนำให้ติดต่อข้อยื่นหน่วยงานหรือบุคคลที่ตนทราบว่ามียอำนาจ

๓) หมั่นปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษทุกคนพึงตระหนักเสมอว่า “ความยุติธรรมที่ล่าช้า...ก็คือความไม่ยุติธรรมชนิดหนึ่งนั่นเอง” โดยมีความมานะอดทน บากบั่น ทุ่มเท เสียสละ และอุทิศเวลาให้กับทางราชการอย่างเต็มที่

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องไม่ให้ความรู้สึกส่วนตัว ความเป็นญาติมิตรหรือศัตรู อามิสสินจ้าง และผลประโยชน์หรืออคติใดๆ มามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติหน้าที่ การได้มาซึ่งพยานหลักฐาน หรือแม้แต่การสอบปากคำ ผู้ต้องหาหรือพยานจะต้องดำเนินการด้วยความถูกต้องเป็นธรรมและเสมอภาค

๒) พึงไม่เลือกปฏิบัติในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม คดีพิเศษเป็นคดีที่มีความยากในการรวบรวมพยานหลักฐาน ตลอดจนการต่อสู้คดีในกระบวนการยุติธรรมซึ่งพิจารณาในเรื่อง ความรวดเร็วเป็นประเด็นหลักแล้ว จะทำให้เสียในเรื่องความถูกต้องและเป็นธรรมไปได้ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีพิเศษนั้น ควรเน้นในเรื่องความต่อเนื่องในการทำงานเป็นอันดับแรก ซึ่งจะสามารถอธิบายได้ถึงเหตุที่ไม่สามารถทำด้วยความรวดเร็วตามใจคนใดคนหนึ่ง

๓) พึงละเว้นการสร้างกฎระเบียบใดๆ ขึ้นมาเป็นข้อจำกัดในการทำงาน
ด้านอำนวยความสะดวกให้เป็นไปได้ด้วยความรวดเร็ว

ตัวอย่าง

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสืบสวนสอบสวนด้วยความรวดเร็ว
ต่อเนื่อง และเป็นธรรมโดยปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยไม่ชักช้า
เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในขณะที่เดียวกันก็คำนึงถึงสิทธิของ
ผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหายังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะตัดสินว่ามีความผิด

คำแนะนำ

๑) การปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใสตรวจสอบได้
พร้อมทั้งกล้ารับผิดชอบ กล้ายึดหลักทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยไม่เลือกปฏิบัติ ด้วย
ความรวดเร็วเป็นธรรมและต่อเนื่องเป็นที่เชื่อถือศรัทธาต่อประชาชนทั่วไป

๒) ให้โอกาสผู้เสียหาย ผู้กล่าวโทษ ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหาแสดง
ความบริสุทธิ์เท่าเทียมกัน ใช้กระบวนการตรวจสอบการทำงานเพื่อให้เกิด
จิตสำนึกในการทำงาน

๓) ไม่กระทำการโดยช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์/เลือกปฏิบัติ เพื่อผลประโยชน์
แอบแฝง และรักษาความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

หมวด ๒

ความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบ

“ความซื่อสัตย์” หมายถึง การปฏิบัติด้วยความถูกต้องตรงไปตรงมา และจริงใจ คนที่ซื่อสัตย์ ก็คือ คนที่เป็นคนตรง ประพฤติสิ่งใดก็ด้วยน้ำใสใจจริง ความซื่อสัตย์นั้นมีหลายอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ต่อมิตร และความซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติ

“ความรับผิดชอบ” หมายถึง ภาระหรือพันธะผูกพันในการจะปฏิบัติหน้าที่ การงานของผู้ร่วมงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร เนื่องจากบุคคลต้องอยู่ร่วมกันทำงานในองค์กร จำเป็นต้องปรับลักษณะนิสัย เจตคติของบุคคล เพื่อช่วยเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติงานตามระเบียบ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์สุจริต คนที่มีความรับผิดชอบจะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความราบรื่น ความรับผิดชอบจึงเป็นภาระผูกพันที่ผู้นำต้องสร้างขึ้นเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างดี

ความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ไม่เอาเปรียบ คดโกง ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติในสิ่งที่ได้ รับมอบหมายให้ลุล่วงไปด้วยดี ปฏิบัติตนภายใต้กฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนทั้งในเรื่องส่วนตัวและเรื่องงาน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ ให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนดให้บังเกิดผลลัพธ์มากที่สุด

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ดังนี้

๒.๑ มุ่งมั่นในการค้นหาความจริงด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต กล้าหาญ อุทิศตน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความผิด ตามกระบวนการของกฎหมาย

แนวปฏิบัติ

- ๑) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใดๆ

ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดำเนินการ สืบสวนสอบสวนโดยยึดหลักความถูกต้อง เทียงธรรม พยายามค้นหา ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอย่างตรงไปตรงมาและวิเคราะห์พฤติการณ์ แห่งคดีให้รอบด้าน เพื่อพิสูจน์ความผิดตามกระบวนการของกฎหมาย

๒) เสียสละ มุ่งมั่น อดทน และไม่ย่อท้อต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานตามหลักกฎหมาย

๓) ปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความสุจริต ตรงไปตรงมา มีความ รับผิดชอบ และอุทิศตนทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ความคิดที่มีอยู่ให้กับงาน อย่างเต็มที่

ข้อพึงระวัง

๑) สืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เนื่องจาก กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานที่มีกฎหมายกำหนดให้อำนาจเป็นพิเศษ ในบางเรื่อง เช่น การเข้าถึงข้อมูลของบุคคลใดๆ ฉะนั้นในการใช้อำนาจต่างๆ ควรมีความระมัดระวัง และอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย ไม่กระทบต่อสิทธิของ บุคคลอื่นมากเกินไป

๒) มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ได้มาว่าถูกต้อง และ การได้มาต้องเป็นไปตามกฎหมาย

๓) งดเว้นการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานด้วยวิธีการที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

ตัวอย่าง

๑) การค้นหาความจริงในคดีพิเศษหลายคดี พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ จะต้องใช้ ความพยายามและความวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างมากในการสอบ ปากคำพยานที่มีความหวาดกลัวต่ออิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ ไม่กล้าเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่ก็ได้ละความพยายามจนกระทั่งพยาน ยินยอมเปิดเผยข้อเท็จจริง และในบางครั้งอาจจะต้องนำพยานเข้ามาทดสอบ

กับเครื่องจับเท็จซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ด้วยการตั้งคำถามในประเด็น ที่ต้องการทราบ เมื่อทราบผลการทดสอบแล้ว จึงนำผลการทดสอบที่เป็นเท็จ นั้นไปสอบปากคำพยานดังกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

๒) นาย ก ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต กล้าหาญ อุตสาหะ ถึงแม้ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม

คำแนะนำ

๑) จงอย่าท้อถอยในการทำงานเป็นอันขาด และพึงระลึกเสมอว่า “ไม่มี อาชญากรคนใดที่ไม่ทิ้งร่องรอยการกระทำความผิดไว้ในที่เกิดเหตุ” จึงอยู่ที่ ความพยายามของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่จะค้นหาความจริง และพยาน หลักฐานนั้นให้ได้หรือไม่ เพียงใด เพื่อคลี่คลายคดีสำคัญๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่า จะเวลาผ่านไปนานเพียงใดก็ตาม “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จ ย่อมอยู่ที่นั่น”

๒) ปลุกจิตสำนึกให้ผู้ปฏิบัติงานในเรื่องการรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการเสียสละ ให้มีกลุ่มงานตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันการทุจริต

๓) ควรคำนึงถึงความคุ้มค่า และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อประโยชน์ สูงสุดแก่ทางราชการ

๒.๒ ละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งที่เป็นลาภควรได้ และมีควรได้

แนวทางปฏิบัติ

๑) ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยจิตสำนึกยึดมั่นในหลักการรักษาผลประโยชน์ สาธารณะ หรือประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญเหนือประโยชน์ของ พรรคพวกเพื่อนพ้องหรือประโยชน์อื่นใด

๒) กล้าปฏิเสธต่อข้อเสนอหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยกฎหมายก็ตาม มีความภาคภูมิใจ และ ยิ่งพระเนองอย่างแรงกล้าในศักดิ์ศรีของตน ยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

มีจิตใจที่หนักแน่น คอยเตือนตน หมั่นสำรวมใจไม่ให้เกิดความโลภ หลีกเลียง การสนทนากลูกคัลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในคดี ไม่รับสินบนใดๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม

๓) ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษทุกคนว่า เงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษที่ทางราชการให้กับตนนั้น เพียงพอที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีเกียรติยศและศักดิ์ศรีแล้ว ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากผู้อื่นได้อีก ใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้จ่ายอย่างประหยัดโดยน้อมนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

ข้อพึงระวัง

๑) พึงระมัดระวังกายใจให้มั่นคง เทียงตรง ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพล และเป็นเครื่องมือของการทุจริตประพฤติมิชอบใดๆ

๒) พึงหลีกเลี่ยงอบายมุขทั้งปวง อันได้แก่ ต้มน้ำเมา เที่ยวกลางคืน เที่ยวดูการละเล่น เล่นการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร และเกียจคร้านการทำงาน

ตัวอย่าง

๑) บุคคลอื่นได้เข้ามาเจรจาไกล่เกลี่ยเสนอผลประโยชน์ต่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ที่รับผิดชอบในคดีเพื่อแลกกับการล้มคดีพิเศษคดีนั้น แต่ด้วยจิตสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่มีจิตสำนึกในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชน เห็นอสังอื่นใด จึงปฏิเสธข้อเสนอนั้นไปอย่างสิ้นเชิง และบันทึกหลักฐานไว้

๒) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษไม่เกรงกลัวต่อทนายของผู้ต้องหา ที่มาข่มขู่ว่าถ้าทำคดีพิเศษนี้ต้องถูกย้าย หรือจะถูกกักขังให้ถูกออกจากราชการหรือไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง หรือต้องรับภัยพิบัติจากการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด

คำแนะนำ

๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ มีจิตสำนึกในความเป็นข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก ทำหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชน อย่าปฏิบัติหน้าที่ โดยเห็นแก่เงินตราหรือทรัพย์สินใดๆ ที่ไม่ควรจะได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๒) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง มิได้มีอำนาจ รับผิดชอบเต็มในการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้มีสายบังคับบัญชา ติดตามและตรวจสอบ

๓) มีกิจกรรมกระตุ้น สร้างสำนึกนำในการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา

๒.๓ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ

แนวทางปฏิบัติ

๑) ภาระหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นงานที่ไม่มีกำหนดเวลา ไว้แน่นอน เพราะอาชญากรรมนั้นสามารถที่จะกระทำความผิดได้ทุกเวลา ฉะนั้นข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษจึงต้องเตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอ เมื่อมีภารกิจสามารถออกปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกเวลา ไม่ว่าจะอยู่ในเวลาราชการ หรือนอกเวลาราชการก็ตาม

๒) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมานะอดทน บากบั่น ทุ่มเท เสียสละ และอุทิศเวลาให้กับทางราชการและประเทศชาติ

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องทำงานภายใต้ข้อจำกัดที่กำหนดไว้ และทำงานอย่างเหมาะสมคุ้มค่า

๒) ต้องไม่นำเวลาราชการไปทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือผู้อื่นโดยมิชอบ

๓) พึงระลึกเสมอว่าเงินเดือนและเงินเพิ่มพิเศษที่ได้รับล้วนมาจากภาษี
ของประชาชนทั้งสิ้น

ตัวอย่าง

๑) ในการสอบปากคำพยานแต่ละคดีจะมีผู้เสียหายเป็นจำนวนมาก
เมื่อกำหนดวันนัดหมายไปพบพยานในพื้นที่ในแต่ละวัน ต้องสอบปากคำ
ผู้เสียหายให้ครบถ้วนแม้จะล่วงเลยเวลาปฏิบัติงานไปแล้วก็ตาม และต้องระลึก
เสมอว่าประชาชนเหล่านั้นกำลังได้รับความเดือดร้อน พวกเขายินดีที่จะให้
ข้อมูลการกระทำความผิดแก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ดังนั้น เมื่อประชาชน
เดินทางมาพบพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในแต่ละวัน จะต้องสอบปากคำให้
ครบถ้วนทุกคนเพื่อมิให้เขาต้องเดินทางมาใหม่ในวันรุ่งขึ้น อันเป็นการสร้างภาระ
ให้แก่ประชาชนเหล่านั้นจนเกินความจำเป็น

๒) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ เมื่องาน
ดังกล่าวมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องทำให้สำเร็จลุล่วงภายในเวลาที่กำหนด

คำแนะนำ

๑) ภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้น บางครั้งจะต้องกระทำภายใน
เวลาอันจำกัด หากล่วงเลยเวลาที่กำหนดอาจทำให้งานเสียหายได้ ข้าราชการ
กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงต้องฝึกตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลาอยู่เสมอ

๒) ปฏิบัติภารกิจนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยเร็ว และอย่าเก็บงานไว้จน
มากเกินไปจนทำให้เบื่อกับการทำงาน และในที่สุดก็ไม่อยากไปทำงาน
หรือหลีกเลี่ยงการทำงานในที่สุด

๓) มอบให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษจัดทำ
แผนปฏิบัติงานประจำเดือนและทำรายงานผลปฏิบัติงานประจำเดือน
เพื่อประโยชน์ในการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

หมวด ๓ การปฏิบัติหน้าที่โดยสามารถตรวจสอบได้

การปฏิบัติหน้าที่โดยสามารถตรวจสอบได้ หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส เสมอภาค ตรงไปตรงมา ยึดหลักเหตุผล ความถูกต้อง ไม่มีอคติ สามารถให้บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงานและเข้าถึงข้อมูลได้ตามกฎหมายเงื่อนไขของชั้นความลับ

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคและปราศจากอคติ ดังนี้

๓.๑ ให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีสิทธิได้รับอันมิใช่ความลับของทางราชการที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผย

แนวปฏิบัติ

๑) เต็มใจ และพร้อมให้บริการข้อมูลตามที่ได้รับร้องขออย่างไม่มีเงื่อนไข ให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีสิทธิได้รับอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ไม่เลือกปฏิบัติ และแจ้งให้ประชาชนทราบถึงข้อจำกัดสิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสาร ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ และ/หรือกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

๒) ให้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการโดยยึดความจริงเป็นหลัก ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง เปิดเผยหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงานไว้พร้อมสำหรับการตรวจสอบ

๓) เปิดโอกาสผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับการรับรองโดยรัฐ

ข้อพึงระวัง

- ๑) ต้องระมัดระวังมิให้ความลับของทางราชการรั่วไหลไปยังผู้ที่ไม่มีความลับนั้น
- ๒) ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของทางราชการ ชี้แจงหรือให้เหตุผลที่เหมาะสมต่อผู้รับบริการ กรณีไม่สามารถปฏิบัติหรือกระทำตามคำขอได้
- ๓) ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ไม่ใช่ข้อมูลสำคัญที่จะมีผลต่อรูปคดีได้

ตัวอย่าง

- ๑) เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งถึงสิทธิของผู้ต้องหาเมื่อถูกจับกุมดำเนินคดีและสิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดีด้วยตนเอง
- ๒) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้ข้อมูลแก่ผู้ที่มาร้องขอโดยยึดหลักการให้ข้อมูลตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ

คำแนะนำ

- ๑) ต้องเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของทางราชการไว้ในที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับเอกสารโดยเคร่งครัด
- ๒) จัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมาย พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ
- ๓) จัดระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลชั้นความลับ
- ๓.๒ ละเว้นการคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความไว้วางใจของประชาชน

แนวปฏิบัติ

- ๑) ควรกำหนดค่านิยมของบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความไว้วางใจของประชาชน ไม่แสดงอาการดูหมิ่นบุคคลนั้น และไม่เปิดโอกาสให้บุคคลนั้นเข้ามาใกล้ชิด หรือมีอิทธิพลต่อตนไม่ว่าจะเป็นเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว
- ๒) ไม่ควรกระทำการใดที่เป็นการแสดงถึงการเอื้อประโยชน์หรือให้ได้สิทธิพิเศษ ต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อความไว้วางใจของประชาชน
- ๓) ต้องประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสม และผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์ของข้าราชการสอบสวนคดีพิเศษ

ข้อพึงระวัง

- ๑) ต้องมีความหนักแน่นและระมัดระวังใจตนเอง ให้เตือนตัวเองอยู่เสมอว่าการติดต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมในทางลบล้วนเป็นภัยกับตนมากกว่าจะเป็นผลดี การปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดด้วยสติและปัญญาเมื่อต้องเข้าไปแฝงตัวอยู่ในกลุ่มอาชญากร
- ๒) ต้องไม่ไปในแหล่งที่มีความเสี่ยงต่อการพบบุคคลที่เสี่ยงต่อความไว้วางใจ
- ๓) พึงระมัดระวังในการเข้าพบเพื่อมิให้ผู้อื่นมองไปในทางเสื่อมเสีย

ตัวอย่าง

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษไม่คบค้าสมาคมกับเจ้าของบ่อนการพนัน ซึ่งเป็นเพื่อนเก่าสมัยเรียน

คำแนะนำ

- ๑) ตรวจสอบประวัติของบุคคลที่จะต้องไปพบหรือคบหาก่อนชั้นหนึ่ง แต่หากไม่สามารถตรวจสอบได้ก็ต้องระมัดระวังในการให้ข้อมูลข่าวสาร
- ๒) หลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับบุคคลที่อยู่ในข่ายเป็นผู้ต้องสงสัย เพื่อมิให้เป็นที่ครหา หรือ ดิฉินนินทาได้

หมวด ๔

การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ

การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งทางกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองจะกระทำมิได้

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาคและปราศจากอคติ ดังนี้

๔.๑ ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

แนวปฏิบัติ

๑) ปฏิบัติหน้าที่โดยให้ความตระหนักในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของความเสมอภาค ความมีสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ไม่ว่าประชาชนเหล่านั้นจะอยู่ในฐานะใดทางสังคมและทางกฎหมาย การที่ผู้ใดไม่ได้รับ หรือทำให้ผู้ใดไม่มีสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีพึงได้ ถือว่าเป็นการทำลายสภาพความเป็นคน หรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน

๒) ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรม โดยมีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐ โดยใช้กฎหมายที่เป็นธรรม มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานการเชิงซ้อน (Double Standard)

๓) ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบของกฎหมายและศีลธรรม มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเอง ตรวจสอบประเมินความรู้ความสามารถของตนเอง ตลอดเวลา ยอมรับว่าตนมีข้อด้อยที่ต้องพัฒนา

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๒) พึงละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๓) พึงหลีกเลี่ยงและระมัดระวังต่อการเกิดกรณีสุ่มเสี่ยงเข้าใจผิดว่าได้รับผลประโยชน์หรือ รับสินบน

ตัวอย่าง

งดเว้นการข่มขู่ กระทบการทรมานใดๆ เพื่อให้ผู้ต้องหารับสารภาพ

คำแนะนำ

๑) ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการค้นหาความจริง จากการสอบปากคำพยานและผู้ต้องหาด้วยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย อาทิเช่น การนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์และนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษและการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน

๒) ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบโดยให้ความสำคัญต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๓) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด และอดกลั้นต่อสิ่งชั่วร้าย

๔.๒ ไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางลัทธิ ศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง

แนวทางปฏิบัติ

๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ

๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเคารพ ยกย่อง ให้เกียรติ และมีมารยาทที่ดีงามกับบุคคล ทุกคน

๓) ปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้องในคดีทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อพึงระวัง

๑) พึงละเว้นการกระทำใดๆ อันเป็นการดูถูกเหยียดหยามมนุษย์ ต่อบุคคลทุกคน

๒) หลีกเลี่ยงอคติ รักษาความเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่กระทำการใดที่เป็นการช่วยเหลืออุปถัมภ์หรือเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ลดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง

๓) การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยคำนึงถึงเรื่องดังกล่าว อาจส่งผลถึงการเข้าใจผิดของผู้กระทำผิด หรือผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดว่า ต้องการได้รับการตอบแทนหรือผลประโยชน์บางอย่าง และอาจทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งอาจทำให้ต้องรับผิดกรณีถูกกล่าวหาว่ารับสินบน หรือผลประโยชน์อื่นๆ

ตัวอย่าง

พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเคารพ ยกย่อง ให้เกียรติ มีมารยาทที่ดีงาม และมีสัมมาคารวะกับผู้เสียหายเหล่านั้นทุกคน อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

คำแนะนำ

๑) ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยเคร่งครัด อดกลั้นต่อสิ่งขั้วว

๒) ต้องระลึกเสมอว่า มนุษย์ทุกคนไม่สามารถเลือกที่เกิดได้ ขออย่าได้ตั้งข้อรังเกียจกับบุคคลเหล่านั้น ควรพูดคุยกับบุคคลเหล่านั้นด้วยวาจาสุภาพ และมีสัมมาคารวะ ยกย่อง และให้เกียรติแก่บุคคลเหล่านั้น ซึ่งเชื่อว่าจะได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อรูปคดีเป็นอันมาก

๓) ยึดหลักสุจริต เสมอภาค ปราศจากอคติ

๔.๓ แสวงหา รับฟัง รวบรวม ให้โอกาสคู่ความ นำเสนอข้อเท็จจริง โดยเสรี พยานหลักฐานเท่าเทียมกัน เพื่อให้ทราบรายละเอียดของการกระทำ เพื่อพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์

แนวปฏิบัติ

๑) การแสวงหา การรวบรวมพยานหลักฐาน การรับฟังข้อเท็จจริงต่างๆ ต้องเปิดโอกาสให้คู่ความทั้งสองฝ่ายได้กระทำอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีอคติว่าฝ่ายใดอยู่ในฐานะใด

๒) ต้องให้โอกาสแก่คู่ความในการนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเสรี และรับฟังพยานหลักฐาน อย่างเท่าเทียมกัน

๓) เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้โต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานของตน เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง โดยยึดหลักการฟังความทั้งสองฝ่าย

ข้อพึงระวัง

ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลใด

ตัวอย่าง

๑) ไม่แสวงหา รวบรวม รับฟังพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ร้องทุกข์เพียงฝ่ายเดียว ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ต้องหาเสนอพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนด้วย

๒) ให้โอกาสคู่ความทั้งสองฝ่ายนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

คำแนะนำ

๑) ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานอย่างเคร่งครัด

๒) รับฟังและรวบรวมข้อเท็จจริงอย่างเต็มที่ อย่ากระทำการใดๆ อันเป็นการแสดงให้เห็น ถึงความเป็นปฏิปักษ์กับคู่ความ เช่นเดียวกับกับผู้ต้องสงสัย ก็ต้องให้โอกาสแสดงพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์อย่างเต็มที่ด้วยเช่นกัน

๓) วางตนเป็นกลาง ปราศจากอคติ และตัดสินใจบนข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผลเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน

หมวด ๕ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มุ่งมั่นอย่างเต็มความสามารถโดยคำนึงถึงคุณภาพของงานและใช้ทรัพยากร อย่างประหยัด คุ่มค่า งานราชการสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและประเทศชาติ

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้งานสำเร็จสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๕.๑ พัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นข้าราชการที่ดี และมีความสามารถยิ่งขึ้นตลอดเวลา

แนวปฏิบัติ

๑) มีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวดเร็ว หลากหลาย รวมทั้งใช้เครื่องมือพิเศษในการสืบสวนสอบสวนต่างๆ เป็นต้น

๒) กำหนดเป้าหมายในการทำงานของตนเองให้ชัดเจนโดยต้องไม่น้อยกว่าที่เคยทำหรือเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานกำหนด

๓) ความรับผิดชอบต่อประชาชน ไม่มองว่าประชาชนคือปัญหา ให้มองประชาชนด้วยความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือช่วยแก้ไขปัญหาด้วยความเต็มอกเต็มใจตามอำนาจหน้าที่ มีจิตใต้สำนึกมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสามารถกระทำได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น

๒) ต้องมีความสุภาพในการประสานการปฏิบัติงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระมัดระวังในการแสดงตนเพื่อปฏิบัติงานคดีพิเศษอย่างเหมาะสม

๓) พึงระมัดระวังกายใจให้มั่นคง และเที่ยงตรง อย่าตกเป็นเครื่องมือของ ผู้มีอิทธิพลหรือกระทำการทุจริตคอร์รัปชันใดๆ

ตัวอย่าง

นายก.ได้รับโอนมาจากหน่วยงานหนึ่งที่ไม่ใช่หน่วยบังคับใช้กฎหมาย หากแต่เป็นผู้ที่มีความสนใจในงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา พยายาม เรียนรู้งานจากพวกรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ หากไม่เข้าใจก็พยายามซักถามอยู่ เสมอ จนเวลาผ่านไป ๓ ปีเศษ บัดนี้นายก.สามารถทำงาน ได้ทัดเทียมรุ่นพี่ คนอื่นๆ และในบางครั้งได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับเพื่อนร่วมงาน เป็นอย่างยิ่ง

คำแนะนำ

๑) หากข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษผู้ใดรู้ตนเองดีว่า ยังมีความรู้ ไม่เท่าเทียมเพื่อนร่วมงานคนอื่น ก็ขออย่าได้ท้อแท้และท้อถอยเป็นอันขาด แต่จะ ต้องมุ่งมั่นทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะและศึกษาเรียนรู้การทำงาน จากผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญสูงกว่าตน และพึงระลึกไว้เสมอว่า ไม่มีใครเก่งมาแต่เกิด และความรู้ความสามารถเรียนทันกันหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ว่า จะสนใจใฝ่หาความรู้และประสบการณ์มากน้อยเพียงใด

๒) สนใจความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน และพัฒนาตนเองให้มีความ รอบรู้ในเรื่องต่างๆ ไม่จำเป็นว่าต้องเป็นเฉพาะเรื่องสืบสวนสอบสวนเท่านั้น

๓) การจะพัฒนาศักยภาพของตนเองต้องเปิดใจให้กว้าง ยอมรับฟังความ คิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้อื่น ไม่ต่อต้านต่อสิ่งใหม่ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนา

๕.๒ สร้างและพัฒนามาตรฐานการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษและ การสนับสนุนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ

๑) กำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษในระดับทำทนาย ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องระยะเวลาที่แล้วเสร็จ หรือความสำเร็จในการส่งฟ้อง และศาลมีความเห็นฟ้อง

๒) จัดทำและกำหนดมาตรฐานการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ พร้อมทั้ง จัดระบบการสนับสนุนคดีพิเศษ และพัฒนาบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อรองรับ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) เรียนรู้มาตรฐานการสืบสวนสอบสวนจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เพื่อนำมาเทียบเคียง กำหนดมาตรฐานการสืบสวนสอบสวนของหน่วยงาน พัฒนาและฝึกฝนผู้ปฏิบัติงาน ด้านการสืบสวนสอบสวนทั้งภาคทฤษฎีและ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องให้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิภาพทัดเทียม หน่วยงานสากล

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ ในการสืบสวน สอบสวน โดยคำนึงถึง ความเสียหายในการบรรจุหีบห่อด้วย เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน บุคคลอื่น

๒) ต้องจัดทำสำนวน ต้องคำนึงถึงความถูกต้องครบถ้วนเสมอ พยาน หลักฐานที่สำคัญ ต้องระมัดระวังมิให้ตกหล่นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้มีส่วนได้เสีย

๓) ต้องพัฒนาแนวทางและวิธีการใหม่ ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติ นั้น ต้องชอบด้วยกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ

ตัวอย่าง

ในการตรวจสอบสารคราบโลหิตที่เก็บได้จากวัตถุพยานในคดีพิเศษหนึ่งที่เกิดขึ้นมานานแล้ว เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับสารพันธุกรรมของผู้ตายแต่ไม่สามารถตรวจได้ เนื่องจากคราบโลหิตที่พบมีปริมาณน้อยเกินไป ทำให้คดีไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้จึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมว่ามีเทคโนโลยีใหม่ๆ อีกบ้างหรือไม่ที่สามารถตรวจสอบสารพันธุกรรมจากคราบโลหิตที่มีปริมาณน้อยได้ เวลาผ่านพ้นไปได้ประมาณ ๕-๖ เดือน พบว่าขณะนี้ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาใหม่เพื่อทำให้สามารถตรวจสอบสารพันธุกรรมจากคราบโลหิตที่แม้ว่าจะมีปริมาณน้อยเท่าไรก็ได้

คำแนะนำ

- ๑) จัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในการจัดทำคู่มือมาตรฐานประกอบด้วยผู้บริหารและพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษที่เกี่ยวข้อง
  - ๒) คัดเลือกคดีพิเศษที่สำคัญและแล้วเสร็จของแต่ละสำนักคดีมาทำการศึกษารูปแบบและวิธีการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษเพื่อเป็นคดีพิเศษตัวอย่างแล้วจัดทำเป็นเอกสารรายงานการศึกษา
  - ๓) นำผลการศึกษาไปพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางและมาตรการดำเนินคดีพิเศษและแบบประเมินผลความคุ้มค่าของการดำเนินคดีพิเศษ
- ๕.๓ พัฒนาวิธีการและเทคนิคในการสืบสวนสอบสวน โดยใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติ

- ๑) ศึกษาหาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแขนงใหม่อยู่เสมอและนำมาประยุกต์ใช้กับการสืบสวนสอบสวน ใช้วิธีการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน ซึ่งอาจต้องส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ตรวจ เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ องค์การอาหารและยา กองพิสูจน์หลักฐาน เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินคดี
- ๒) พัฒนารูปแบบการสืบสวนสอบสวน และการรวบรวมพยานหลักฐานตามมาตรฐานสากลและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ศึกษาวิจัย เพื่อให้สามารถนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อพึงระวัง

- ๑) ต้องมีแนวทางในการเก็บพยานหลักฐานที่ต้องส่งตรวจพิสูจน์ เพราะมีความสำคัญต้องใช้ความระมัดระวัง มิฉะนั้นอาจส่งผลให้ไม่สามารถส่งตรวจได้
- ๒) ต้องใช้วิธีการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ยอมรับและสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้
- ๓) ต้องใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มิให้เกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น

ตัวอย่าง

ในคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ต้องสงสัย และเป็นคดีที่ไม่มีประจักษ์พยานใดๆ แต่ในทางสืบสวนสอบสวนเชื่อว่าผู้ต้องสงสัยรายหนึ่งน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และไม่ว่าจะสอบสวนปากคำนานเท่าใดก็ยังไม่ยอมให้การอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดีเช่นนี้ก็สามารถขอให้ผู้ต้องสงสัยรายนั้นเข้าทดสอบกับเครื่องจับเท็จเพื่อพิสูจน์ถ้อยคำที่ได้ให้การไว้ก่อนว่า เป็นความจริงหรือเป็นเท็จ หากพบว่าเป็นเท็จก็นำพยานปากนั้นเข้าสอบปากคำเพื่อค้นหาความจริงอีกครั้งหนึ่ง

คำแนะนำ

๑) จัดทำคู่มือในการเก็บหลักฐานและการตรวจพิสูจน์เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ

๒) ประสานงานกับหน่วยงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อศึกษาและนำไปใช้กับการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ เช่น สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ กสพ., กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ICT) สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เป็นต้น

๓) เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายทุกคนต้องมียุติธรรมเท่าทันอาชญากร ๕.๔ สร้างพันธมิตรแหล่งข่าว และเครือข่ายในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อผลสัมฤทธิ์ในการป้องกันและปราบปรามคดีพิเศษ

แนวทางปฏิบัติ

๑) ศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีลักษณะงานเดียวกันทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อประสานงาน

๒) ประสานความร่วมมือหน่วยงานด้านการข่าว ความมั่นคง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการข่าวทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินคดีพิเศษ

๓) เสริมสร้างพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศในการป้องกันปราบปรามคดีพิเศษ

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องคัดเลือกพันธมิตรและบุคคลที่จะเป็นแหล่งข่าวอย่างระมัดระวัง และรอบคอบ

๒) ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์การสร้างเครือข่ายกันอย่างสม่ำเสมอเนื่อง และจัดสวัสดิการแก่เครือข่ายอย่างเหมาะสม

ตัวอย่าง

การสืบสวนสอบสวนคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีการบังคับบุคคลให้สูญหายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องสร้างแหล่งข่าวขึ้นมาเพื่อให้สืบสวนหาข่าวในการติดตามเป้าหมายบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องคัดเลือกแหล่งข่าวที่สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ และมีความน่าเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจได้ จากนั้นจึงมอบหมายให้สืบสวนหาข่าวเป้าหมาย จนในขณะนี้ ได้ข้อมูลเบาะแสที่เป็นประโยชน์อย่างมากที่จะขยายผลการสืบสวนสอบสวนต่อไปได้อีกระดับหนึ่ง

คำแนะนำ

๑) ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษาที่เป็นภาษาสากล เพื่อสามารถนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร และประสานงาน ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

๒) หน่วยงานหลายหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมมีเครือข่ายอยู่แล้วในพื้นที่ อาทิเช่น กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสำนักงานป.ป.ส. เป็นต้น ในช่วงเริ่มแรกอาจขอความร่วมมือจากส่วนราชการต่างๆ ให้คัดเลือกแหล่งข่าวและเครือข่ายที่ไว้วางใจได้ในพื้นที่เป้าหมายสักจำนวนหนึ่งเพื่อให้ความช่วยเหลือและแจ้งเบาะแสข้อมูลการกระทำความผิดก็ได้

๓) การสร้างพันธมิตร แหล่งข่าว และเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ จะช่วยให้การดำเนินการเกี่ยวกับคดีพิเศษมีประสิทธิภาพ และควรสร้างพันธมิตรทั้งภาคเอกชน ภาครัฐและภาคประชาสังคม

หมวด ๖ ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ หมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึก และยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับต่างๆ อย่างเคร่งครัดและเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติและสาธารณชนมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ดังนี้

๖.๑ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ของสังคมไทย รวมทั้งหลักจรรยาข้าราชการเหนือประโยชน์ส่วนตน

แนวปฏิบัติ

๑) การปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย โดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมของศาสนาและหลักการของประชาธิปไตยมาใช้ในวิถีการดำรงชีวิตประจำวัน และต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรอบข้าง เผยแพร่ อบรม หรือสั่งสอนบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในสังคมให้ใช้หลักการทางประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน

๒) ชักชวนหรือสนับสนุนคนดีมีความสามารถในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรม เพื่อสาธารณประโยชน์ของชุมชน สนับสนุนชุมชนในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการบอกเล่า เขียนบทความเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับโดยเคร่งครัด

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องตระหนักในความสำคัญของความเป็นชาติไทย ยึดมั่นในหลักศีลธรรมของศาสนาและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ การยึดมั่นในการอยู่

ร่วมกันโดยยึดระเบียบวินัยเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม ความกล้าหาญในทางที่ถูกที่ควร ยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน

๒) ต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนส่วนตนในการปฏิบัติหน้าที่

๓) พึงระมัดระวังกายใจให้มั่นคง เทียงตรง ไมโอนอ่อนตามอิทธิพลและเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจหรือผู้มีอิทธิพล หรือการทุจริตประพฤติมิชอบใดๆ

ตัวอย่าง

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยเสียสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

คำแนะนำ

๑) ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การที่บุคคลมีความสำนึกถึงความสำคัญของความเป็นคนไทย มีจิตใจฝักใฝ่ศาสนาและตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนในการผดุงรักษา สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไปและข้าราชการต้องมีหลักการดำเนินชีวิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีบทบาทในการกระทำที่มีคุณลักษณะทางประชาธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินชีวิต

๖.๒ เคารพความคิดเห็น ความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างของบุคคลอื่น

แนวปฏิบัติ

๑) หลักความเสมอภาค คือ ความเท่าเทียมกันในสังคมประชาธิปไตย ถือว่าทุกคนที่เกิดมาจะมีความเท่าเทียมกันในฐานะการเป็นประชากรของรัฐ ได้แก่ มีสิทธิเสรีภาพ มีหน้าที่เสมอภาคกัน ไม่มีการแบ่งชนชั้น การนับถือศาสนาหรือการเลือกปฏิบัติ ควรดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่ข่มเหงรังแกคนที่อ่อนแอหรือยากจนกว่า

๒) หลักเหตุผล คือ การใช้เหตุผลที่ถูกต้องในการตัดสินหรือยุติปัญหาในสังคม

๓) สร้างความเข้าใจระหว่างอารยธรรม วัฒนธรรม และผู้คนด้วยทัศนคติในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมของสันติภาพและการอยู่ร่วมกัน

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องมีความสุภาพ อ่อนน้อมต่อผู้อื่นอย่างเหมาะสม

๒) พึงละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูถูกเหยียดหยามความคิดเห็น ความเชื่อ และค่านิยมที่แตกต่างของบุคคลอื่น

๓) พึงละเว้นการพูดจาขัดแย้งความคิดเห็นของผู้อื่นโดยมีอคติส่วนตัว ใช้คำไม่สุภาพ และแสดงอารมณ์ไม่พอใจ

ตัวอย่าง

ในการประชุมคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษเพื่อมีความเห็นทางคดี พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแต่ละคนจะต้องรับฟังและให้ความเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเคารพในมติเสียงข้างมากของคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ หากไม่เห็นด้วยประการใด ก็อย่าแสดงความไม่พอใจหรือแสดงกิริยาวาจาที่ไม่สมควรต่อมติเสียงข้างมาก แต่สมควรทำเป็นความเห็นที่ไม่เห็นด้วยติดไว้ในสำนวนการสอบสวน

คำแนะนำ

๑) นำหลัก สืบปฐริธรรม ๗ มาใช้ประกอบแนวทางปฏิบัติหมายถึง หลักธรรมของคนดี หรือหลักธรรมของสัตว์บุรุษ ๗ ได้แก่ (๑) อัมมัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักเหตุ (๒) อัตถัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักผล (๓) อัตตัญญตา คือ ความเป็นที่ผู้รู้จักตน (๔) มัตตัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักประมาณ (๕) กาลัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา (๖) ปริสัจญตา คือ ความเป็น

ผู้รู้จักปฏิบัติ การปรับตนและแก้ไขตนให้เหมาะสม และ (๗) บุคคลลัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน

๒) ควรระลึกเสมอว่า “ความคิดเห็นที่แตกต่าง” เป็นสิ่งที่ดีในสังคมไทยและประเทศไทย แต่อย่าให้ความเห็นที่แตกต่างนั้นกลายเป็น “ความแตกแยก”

๓) ปลุกฝังข้าราชการให้ยึดมั่นในหลักการและเหตุผล ที่สามารถอธิบายได้มากกว่ายึดถือคำตอบจากหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญโดยไม่คำนึงถึงคำตอบใดๆ ทั้งสิ้น

๖.๓ เคารพสิทธิส่วนบุคคล

แนวปฏิบัติ

๑) รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง

๒) เคารพสิทธิส่วนบุคคลของเพื่อนร่วมงานไม่ก้าวก่ายวิพากษ์วิจารณ์หรือตำหนิติเตียนเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่น

๓) ปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองภายในกรอบรัฐธรรมนูญ

ข้อพึงระวัง

๑) พึงทำความเข้าใจผู้คนที่อยู่รอบข้าง และมีความคิดเชิงบวก

๒) พึงละเว้นการใช้สิทธิและเสรีภาพนั้นไปกระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และ/หรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

๓) พึงใช้สิทธิส่วนบุคคลต้องไม่กระทบ หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้อื่น

ตัวอย่าง

ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ตามรัฐธรรมนูญ แต่การจัดการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่สี่แยกราชประสงค์

และปิดกั้นทางเข้าที่บริเวณสี่แยกมาบุญครอง สี่แยกศาลาแดง สี่แยกชิดลม และสี่แยกประตูน้ำนั้นเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นในชีวิต ร่างกาย สิทธิเสรีภาพในการเดินทาง และสิทธิเสรีภาพที่จะไม่ถูกตรวจค้น โดยบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย แต่จะต้องไม่ใช่สิทธิและเสรีภาพนั้น ไปกระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และ/หรือกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

คำแนะนำ

๑) การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การอยู่ร่วมกันในรูปของกฎระเบียบหรือกฎหมาย และคุณธรรม จริยธรรม ในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ควรดำเนินการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เช่น การมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการปฏิบัติตามคุณธรรม ของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ จะทำให้ประชาชนสามารถ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๒) ควรระลึกเสมอว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความ คุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย

๖.๔ เคารพเหตุผลเพื่อนร่วมงานและให้เกียรติผู้อื่น

แนวปฏิบัติ

๑) ต้องเปิดใจให้กว้างเพื่อรับฟังเหตุผลของผู้อื่น หากมีปัญหาข้อบกพร่อง ในงานต้องพร้อมยอมรับและริบเร่งแก้ไข

๒) ต้องใช้เหตุผลที่ถูกต้องในการตัดสินใจหรือยุติปัญหาในสังคม

๓) ต้องให้ความเคารพในเหตุผลของเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งการยกย่อง และ ให้เกียรติแก่เพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น

ข้อพึงระวัง

- ๑) พึงละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูถูกเหยียดหยาม เหตุผลของเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่น
- ๒) พึงระลึกถึงสายบังคับบัญชาตามขั้นตอน ไม่กระทำการข้ามชั้นสายบังคับบัญชา หากจำเป็นควรรายงานให้ทราบทุกครั้ง

ตัวอย่าง

ไม่แสดงวาจา หรือกิริยาท่าทางที่ไม่เห็นด้วย และไม่ยอมรับในเหตุผลที่กำลังนำเสนอ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความไม่เคารพในเหตุผลและให้เกิดเกียรติ

คำแนะนำ

- ๑) นำหลัก สัปปุริสธรรม ๗ มาใช้ประกอบเป็นแนวปฏิบัติ
  - ๒) ควรฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่ยอมรับฟังเหตุผลของบุคคลอื่น และให้เกิดเกียรติบุคคลอื่น
  - ๓) เสนอเหตุผลของการปฏิบัติงานโดยไม่ยึดถืออารมณ์ หรือความคิดเห็นส่วนตัวเป็นที่ตั้ง
- ๖.๕ สร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมเอื้อต่อการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

แนวปฏิบัติ

- ๑) มีความมั่นใจและมีความสุขในการทำงาน
- ๒) ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นที่มีคุณค่า มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีลักษณะเป็นครอบครัวเดียวกัน ผู้บังคับบัญชาต้องมีความเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
- ๓) จัดกิจกรรมเสริมความรัก ความผูกพัน และความสามัคคีในหน่วยงาน

ข้อพึงระวัง

- ๑) ผู้บังคับบัญชาพึงปกครองบังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค และเป็นธรรมในมาตรฐานเดียวกัน
- ๒) พึงละเว้นการกระทำด้วยประการใดๆ อันจะทำให้เสื่อมเสียสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานและการวางสิ่งของระเกะระกะไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และกีดขวางทางเดิน หรือคับแคบจนเกินไป

ตัวอย่าง

- ๑) การดำเนินกิจกรรม ๕ ส. (สะสาง สะดวก สะอาด สุขลักษณะ และสร้างนิสัย) เข้าไปจัดการสถานที่ทำงานของตน
- ๒) ประหยัดทรัพยากร เช่น กระดาษ อุปกรณ์ไฟฟ้า และน้ำ ฯลฯ

คำแนะนำ

- ๑) ควรสร้างลักษณะนิสัยให้เป็นผู้ที่รักความเป็นระเบียบเรียบร้อย
  - ๒) ผู้บังคับบัญชางดปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการไม่เบียดเบียนปราศจากอคติ ไม่มีความลำเอียง เลือกที่รักมักที่ชัง
  - ๓) ผู้บังคับบัญชาส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถ มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
- ๖.๖ ไม่ปฏิบัติตนในทางเสื่อมเสียทั้งปวง

แนวปฏิบัติ

- ๑) อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ไม่ทำความเดือดร้อนให้บุคคลรอบข้างหรือบุคคลอื่น
- ๒) ปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบศีลธรรม โดยนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนา มาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

๓) ศึกษา อบรม การใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ อย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ และต่อตนเอง

ข้อพึงระวัง

๑) พึงสังวรถึงสถานภาพ บทบาท สิทธิและหน้าที่ของตน อย่าใช้อำนาจ หน้าที่ในทางมิชอบ

๒) พึงระมัดระวังกายใจให้มั่นคง เทียงตรง ไม่โอนอ่อนตามอิทธิพล และเป็นเครื่องมือของการทุจริตประพฤติมิชอบใดๆ และดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาทตลอดเวลา

ตัวอย่าง

ละเว้นการหมกมุ่นในอบายมุขทุกชนิด

คำแนะนำ

๑) ควรมีการสอดส่องการปฏิบัติงานและความประพฤติอย่างเป็นระบบ เพื่อมิให้ประพฤตินอกทาง

๒) ควรฝึกฝนจิตใจให้เข้มแข็งและหลีกเลี่ยงให้ไกลห่างจากอบายมุขทั้งปวง และฝึกตนให้อยู่ในความไม่ประมาทตลอดเวลา

หมวด ๗

การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำในการดำรงชีวิต

ข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต้องดำรงชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสเพื่อพัฒนาตนเองและครอบครัว ดังนี้

๗.๑ ดำรงตนเรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับฐานะและตำแหน่งหน้าที่

แนวทางปฏิบัติ

๑) มีวินัย เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อมีความพอใจในวัตถุที่บริโภคนั้น ไม่ฟุ้งเฟ้อ ประหยัด พัฒนาบุคลิกภาพให้ดูสง่างามเหมาะสมกับฐานะและตำแหน่งหน้าที่ ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีสติ ใช้ปัญญา และมีความรอบคอบ

๒) เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญานำเหตุผล และความรู้ที่มีอยู่มาปรับใช้ในการทำงาน

๓) ดำรงอยู่และปฏิบัติตนด้วยความพอดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ข้อพึงระวัง

๑) ต้องละเว้นความโลภ ความอยากที่เกินความจำเป็น

๒) พึงประหยัดหรือความไม่ฟุ้งเฟ้อหรือไม่ฟุ้งเฟ้อต้องตั้งอยู่บนความพอประมาณคือไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไปและตัดสินใจอยู่บนความมีเหตุมีผล

๓) พึงไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและไม่เบียดเบียนชีวิตทั้งปวง ในระบบธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่าง

ควบคุม การใช้จ่ายเงินโดยรู้จักประมาณตนในการใช้จ่าย การบริจาคและ การทำบุญโดยไม่หวังผลตอบแทน หากแต่ทำเพื่อชดเชวจิตความโลภในใจ

คำแนะนำ

๑) ศึกษาแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสให้เข้าใจ ให้ถ่องแท้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

๒) ต้องพยายามสร้างจิตสำนึกในการใช้จ่ายอย่างประหยัด (คือ พออยู่ พอกิน พอใช้) ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ก็ไม่ถึงกับตระหนี่

๓) ๒ พัฒนาศักยภาพของครอบครัวในการพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งแก่ บุคคลอื่น โดยมีภูมิคุ้มกันด้วยหลักเหตุผลความพอดี

แนวปฏิบัติ

๑) ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของครอบครัว รู้จักช่วยเหลือตนเองและดำรงชีวิต อยู่ได้ด้วยการพึ่งตนเอง

๒) ต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงโดยแนวคิดการดำรงชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง มีพลังศีลธรรม โดยให้บุคคลในครอบครัวเข้าใจและ ปฏิบัติตามจนพัฒนาศักยภาพของครอบครัวที่สามารถพึ่งตนเองได้และ ยังสามารถให้เป็นที่พึ่งแก่บุคคลอื่น

๓) ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับตัวเองทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองและสิ่งแวดล้อม เช่น รู้จักเก็บออม ไม่ก่อหนี้ มีการลงทุน เพื่อพัฒนาและการวางแผนในระยะยาว รู้รักสามัคคีและร่วมมือร่วมใจกัน มีคุณธรรม และรู้สำนึกและบำรุงรักษาสีงแวดล้อมเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ใช้ ประโยชน์

ข้อพึงระวัง

๑) หลักสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตนจะต้องปฏิบัติ อยู่บนสายกลางไม่มากหรือน้อยเกินไป ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของแต่ละคนว่ามี ภูมิคุ้มกันที่ดีพอ เพราะต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นตลอดเวลา

๒) พึ่งมีสติชอบในอคติ ๔ อันได้แก่ ความรัก ความโกรธ ความโลภและ ความหลง

๓) พึ่งพึ่งตนเองและยืนหยัดต่อสู้แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ตัวอย่าง

ข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องเป็นแบบอย่าง โดยดำรงชีวิต อย่างสมถะ เรียบง่าย ไม่หลงติดสินค้าที่มีเยื่อใย และไม่ร่วมกระทำการเอาเปรียบ ผู้อื่น

คำแนะนำ

๑) ต้องนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในลักษณะการประยุกต์ใช้ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนบนพื้นฐานมีความรู้จริงและมีคุณธรรม

๒) ต้องวางแผนการเงิน โดยจัดทำบัญชีครัวเรือนเขียนบันทึกวางแผน อนาคต “จดแล้วไม่จน”

๓) พึ่งปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน